

KAKOR JELEN
HREPENI
PO POTOKIH VODA
TAKO HREPENI
MOJA DUŠA
PO TEBI, O BOG.

Psalm 4

BUENOS
AIRES
1984

DUHOVNO ŽIVLJENJE

El hombre, ser moral destinado a la felicidad

Todos nos preguntamos qué es el hombre, cuáles son su naturaleza y su destino. La Sagrada Escritura nos enseña que su misterio profundo consiste en ser imagen y semejanza de Dios. La Iglesia, transmisora de la verdad plena del Evangelio, exhorta a que el hombre, reconociendo su dignidad, asuma la responsabilidad que de ella deriva.

En la unidad de su ser, a la vez corpóreo y espiritual, el hombre se presenta capaz de conocer, de amar y de obrar libremente. Por eso es persona y emerge en el mundo como la creatura más excelsa de todas. Al descubrirse en la conciencia de sí mismo como sujeto de su obrar experimenta el imperativo de decidir libremente para realizarse en plenitud. Por ello decimos que el hombre es un ser moral, o sea dueño de sus actos y artífice de su destino. Está llamado a elegir un proyecto de vida de conformidad con su propio ser. Según aquél ha de conducirse cotidianamente en su relación con las cosas, con los demás hombres y con Dios. De nada le valdría progresar en la posesión y goce de las cosas y en el desarrollo de su poder sobre las creaturas, si ello no le sirviera para que obrando rectamente, creciera en su ser personal.

(Conferencia Episcopal Argentina)

Slovenski pregovori o življenju

Bogastvo človeku ne odpravi smrti.

Bog ima zdravje, zdravnik pa zdravilo.

Bolje pošteno umreti kakor sramotno živeti.

Bolje zdravemu v siromaštvu kakor bogatinu v boleznih.

Bolniku je vse grenko.

Bolnik upa, dokler diha.

Če glava ni zdrava, so vsi udje bolni.

Če je človek še tako star, si želi še kako leto živeti.

Čudna so pota človeškega življenja.

Dobra misel — pol zdravja.

Dobro živeti, srečno umreti, to je hudiču račun podreti.

Dolgo živi, kdor dobro živi.

Gnilo jabolko je treba odstraniti od dobrih.

Grehi mladosti se kaznujejo v starosti.

Kakor kdo živi, tako umrje. Kakor življenje, tako smrt.

Kar je nekoga veselje, je njegovo zdravje.

Kogar voda objema, se tudi slame oprijema.

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO 51

APRIL 1984

*Zapoj veselo,
o kristjan,
veselja tvojega
je dan!
Zveličar naš
je vstal
od smrti
in raj odprl
nam je zaprti.
Aleluja.*

Srečne
in
blagoslovljene
praznike
Gospodovega
vstajenja
vam želi

Duhovno
življenje.

Janez Pavel II. slovenskim vernikom

Na svetoletnem romanju 24. 2. 1984 je sveti oče dejal slovenskim škofom in nad 1200 romarjem naslednje besede:

1. Predragi bratje v škofovstvu,

dragi sinovi in hčere — slovenski romarji, ki ste prišli v Rim iz Jugoslavije in iz drugih dežel, da bi na grobu svetega Petra obhajali jubilej našega odrešenja. Iskreno dobrodošli!

Lepo pozdravljam škofove, ki vas vodijo ob tem svetoletnem romanju: metropolita in nadškofa iz Ljubljane Alojzija Šuštarja, škofa iz Maribora Franca Krambergerja, škofa iz Kopra Janeza Jenka, in pomožne škofove: Stanislava Leniča, Jožefa Kvasa in Jožefa Smeja ter beograjskega nadškofa Alojzija Turka, ki se vam je pridružil.

Iz srca pozdravljam duhovnike, ki vas spremljajo, redovnike, redovnice in laike: pozdravljam vas vse, ki ste tukaj!

2. Vaša prisotnost tu danes mi je še posebej draga. Vi ste namreč daljni dediči velikih blagovestnikov in apostolov slovanskih narodov, Cirila in Metoda, ki sta skupaj s svetim Benediktom nebeška zavetnika Evrope. Že v prejšnjem stoletju je vaš goreči pastir, božji služabnik škof Anton Martin Slomšek, med vami

in tudi med drugimi narodi oživil ciril-metodijski ideal o Cerkvi. To je ideal o krajevni Cerkvi, ki je globoko zakoreninjena v kulturi naroda, obenem pa življenjsko združena v veri in občestvu z apostolskim sedežem in z vesoljno Cerkvijo. To polnost cerkvenega občestva pa naj bi si prizadevala posredovati vsem krščanskim bratom, zlasti na Vzhodu.

3. Dobro vem, da ista vera še danes navdihuje in oživlja vas in vaše verne rojake. Med drugim to izražajo:

— vaše zavzeto sodelovanje pri bogoslužnem in zakramentalnem življenju;

— vaša ljubezen do cerkvenega petja;

— vaša gorečnost za božjo hišo, ki se kaže v velikih žrtvah, s katerimi obnavljate vaše cerkve in gradite nove;

— vaše prizadevanje za katehezo in versko kulturo, ko velikodušno podpirate cerkveno umetnost in verski tisk;

— vaša skrb za bolne in trpečne, kar najde svoj izraz posebej v diakoniji;

— vaša gorečnost za misijone.

4. Obhajanje svetega leta odrešenja naj vam da novega poguma in zagona. Utrdi naj vaše prizadevanje za dobro, da bi bili tako v družbi, v katero vas je postavila božja Previdnost, prepričani in učinkoviti pričevalci resničnosti našega odrešenja. Da bi pa v resnici mogli biti taki pričevalci, naj se vaše življenje v Kristusu stalno prenavlja in raste po Gospodovih besedah: „Vi ste sol zemlje... Vi ste luč sveta... Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebsih“ (Mt 5, 13—16).

Bodite torej dosledne priče žive vere in goreče ljubezni do Boga in do bližnjega.

Vsem naj bo za zgled vaše spoštovanje do človeka in do življenja v vseh njegovih dobah — od početja pa do dozorelosti.

Vsem naj bo v spodbudo vaša zvestoba neločljivi zakonski zvezi v družini.

V vaših družinah in cerkveni skupnosti naj raste prizadevanje za versko in moralno vzgojo otrok in mladine. To je danes težka naloga, istočasno pa prva dolžnost in sveta nedotakljiva pravica staršev in Cerkve.

Posvečujte „Gospodov dan“, kakor vam naročajo vaši škofje v pastirskem pismu za letošnji postni čas.

Nikoli naj ne preneha vaša molitev za duhovniške in redovniške poklice, za katere je bila vaša dežela vedno rodovitna mati.

Pri dejavnem prizadevanju za skupno dobro in splošen napredek črpajte navdih in moč v pristni in živi krščanski veri. Tako boste v resnici evangelijski kvas v Jugoslaviji in sredi sveta, novo, Kristusu odrešeno človeštvo, h kateremu je poklican vsak človek, da bi tako v polnosti dovršil sebe in bil srečen v času in v večnosti.

5. Znana mi je vaša prisrčna pobožnost do božje Matere Marije. Zato izročam vas in vse vaše rojake v materinsko varstvo Njej, ki jo po vaših domovih in v tolikih svetiščih kličete kot Pomočnica in Kraljica.

Vam, ki ste tukaj zbrani, vašim dragim in še posebej bolnim in trpečim, mladim in vsemu slovenskemu ljudstvu iz srca podeljujem svoj apostolski blagoslov.

Nedelja - naš odgovor Bogu

POSTNO PISMO SLOVENSКИH ŠKOFOV ZA LETO 1984 — 2. DEL

Bratje in sestre v Kristusu!

Kakor vsak posameznik, tako smo tudi vsi skupaj vedno znova postavljeni pred usodno odločitev, da si izberemo blagoslov ali prekletstvo, življenje ali smrt, da ostanemo zvesti zavezi z Bogom ali pa jo prelomimo. „Glejte danes polagam pred vas blagoslov in prekletstvo: blagoslov, če boste pokorni“ (5 Mz 11,26—27). Te Mojzesove besede, izgovorjene v davnih časih, a veljavne tudi danes, je Jezus še bolj nazorno razložil s priliko o pametnem možu in o hiši, sezidani na skali ali postavljeni na pesku (prim. Mt 7,24—27). Kdor veruje v Boga in ga ljubi ter spolnjuje njegove zapovedi, zida svojo življenjsko zgradbo na skalo, to je na Kristusa, ki je duhovna skala (prim. 1 Kor 10,4). Kdor pa Boga zavrača in se za njegove zapovedi ne zmeni in mu Kristusa ni mar, zida na pesek in podrtija bo nekoč velika.

Da bomo spolnjevali božjo besedo in živeli evangelij, potrebujemo tudi zunanjo oporo. Takšna zunanja opora je med drugim posvečevanje nedelje. Če vera nima zunanje, vidne opore in prvin, s katerimi se hrani, potem lahko kar hitro opeša in s tem tudi krščansko življenje.

V prejšnji številki smo brali,

da je Bog tako rekoč tisti, ki prvi „posvečuje“ nedeljo kot prvi dan s stvarjenjem, z vstajenjem Jezusa Kristusa in s prihodom Svetega Duha in da je nedelja božji dar človeku. Če torej gledamo na nedeljo kot na Stvarnikov in Odrešenikov dar človeku, potem mora biti naše posvečevanje nedelje ljubeč odgovor na ta dar.

Drugi vatikanski cerkveni zbor pravi: „Ta dan (na nedeljo) se morajo verniki zbrati, da se ob poslušanju božje besede in z udeležbo pri evharistiji spominjajo trpljenja, vstajenja in poveljanja Gospoda Jezusa, ter se zahvalijo Bogu... Zato je nedelja prvi in glavni praznični dan, ki ga je treba pobožnosti vernikov oznanjati ter vneto priporočati, da bo postal tudi dan veselja in počitka...“ (B 106). V tej izjavi cerkvenega zbora najdemo trojni človekov odgovor na božji dar nedelje: obhajanje mašne daritve, dan počitka in dan svetega občestvenega veselja. Nedelja je namreč s svojo velikonočno skrivnostjo skrivnost vere, zato njeno obhajanje ni prepuščeno človekovi samovolji.

**Obhajanje mašne daritve
je srce Gospodovega dne.**

Nedvomno lahko veren človek različno izraža svojo hvaležnost

za odrešenje in svoje veselje nad nadnaravnim življenjem, ki ga je prejel pri krstu. Toda odkar je Gospod ustanovil evharistijo kot spomin svojega odrešilnega dejanja in naročil: „To delajte v moj spomin“, in odkar nam daje v evharistični gostiji kruh življenja, je obhajanje evharistije in udeležba vernikov pri mašni daritvi najbolj smiselno praznovanje nedelje.

Mašna daritev je sveti shod božjega ljudstva, ki ga Kristus z močjo Svetega Duha zbere v eno občestvo, da bi obhajalo Gospodov spomin. Človek ni le posameznik, ki bi lahko Boga častil

samo na skrivnem, v svoji sobi, marveč je tudi do zadnjih globin svoje narave družbeno bitje. Kristus ni odrešil le posameznikov, temveč je s svojo velikonočno skrivnostjo zbral božje ljudstvo. Zaveze, ki jo je sklenil v svoji krvi (prim. Lk 22,20), ni sklenil s posameznikom, temveč s Cerkvijo kot občestvom.

Sv. Avguštin imenuje nedeljo „zakrament velike noči“. V zakramentih pa se ne srečujemo le z opomini, marveč z navzočimi in delujočimi stvarmi. Nedelja kot „zakrament velike noči“ ni le spomin na največji odrešenjski dogodek, ampak nam hkrati omo-

goča življenjski stik z vstalim Kristusom samim in nas tako napravlja udeležne odrešenja. Sveta maša je dejavna navzočnost kalvarijske daritve. Kalvarijska daritev je v mašni daritvi postavljena pred nas, v naš prostor in čas. Ko smo pri sveti maši, smo navzoči pri Kristusovem odrešenju, ki ga Bog prav sedaj „izvršuje“. Koncil naglašá, da je mašna daritev „studeneč in višek oznanjevanja“ (D 5,2), „središče verskega občestva“ (D 5,3), „prvi in nujni vir pravega krščanskega duha“ (DV 16,4), kajti nobeno krščansko občestvo ne raste, če nima svojih korenin in svojega središča v obhajanju sv. evharistije“ (D 6,5). Zdaj razumemo, zakaj Cerkev zapoveduje, da so verniki dolžni v nedeljo udeležiti se svete maše (prim. kan. 1247).

Ob nedeljah se zbiramo, da poslušamo božjo besedo. Pri oznanjevanju božje besede je navzoč in dejaven Kristusov Duh, to je Sveti Duh, ki nagiba srce in odpira duhovne oči (BR 5). Božja beseda govori vsakemu posamezniku v njegovem dejanskem položaju in je prav v tem trenutku, med besednim bogoslužjem pri maši zanj odrešilna.

Kristus se nam daje v hrano ne le s svojo besedo in delovanjem milosti, marveč tudi pod podobama kruha in vina z vso svojo osebo, s svojo božjo in človeško naravo. Z vrednim prejemom sv. obhajila postanemo po besedah sv. Ireneja „delček Kristusa“, po izražanju sv. Cirila

Jeruzalemskega pa „kristonosci“, posode in nosilci Kristusa.

Nedelja je dan počitka.

V zvezi s praznovanjem vstajenja je počitek dobil globlji smisel. Ta dan naj bi kristjana osvobodil zaslužjenosti delu. Cilj je človek in ne delo, čeprav je delo človekova dolžnost. Človek v naši pridobitniški in porabniški družbi potrebuje bolj kot kadarkoli prej trenutke, ki niso zapolnjeni s poklicnim delom in z bojem za obstanek. Vedno bolj narašča število mladih, v katerih tli živo hrepenenje ne le po prostem dnevu, marveč po dnevu verskega doživetja in notranjega izkustva, ki jih osrečuje in bogati. Čutijo, da brez tega še tako ustvarjalen človek lahko postane nečloveški. Šest dni smo torej delali kot delavci zemeljske družbe in se trudili za ustvarjanje prijetnejših človeških razmer. Uporabljali smo orodja, stroje, urade in predavalnice, na Gospodov dan pa pustimo vse to in izpovevmo, da nismo samo prebivalci tega sveta, marveč tudi prebivalci nebes, določeni za „blaženi cilj onkraj meja zemeljske bednosti“ (CS 18,2).

Seveda imamo škofje pred očmi tudi tiste, za katere ni nobene nedeljskega počitka: zaposlene matere, nameščenci v prometu in obratih, ki poslujejo noč in dan, strežno osebje v domovih in bolnišnicah itd. Preobremenjenost le-teh je za nas kristjane

izziv, da jim pomagamo nositi njihova bremena in jim tudi s svojim nadomeščanjem, kdaj pa kdaj omogočimo prosto nedeljo ali vsaj kako uro v nedeljo. Misel na vse te prezaposlene nas še bolj obvezuje k redni udeležbi nedeljske maše, saj smo pri njej tako rekoč tudi njihovi zastopniki. Tudi v njihovem imenu in zanje darujemo njihovo delo in trpljenje skupaj z brezmadežno žrtvijo večnemu, živemu in pravemu Bogu.

Nedelja — dan svetega občestvenega veselja.

Poudarjanje nedeljske maše nikakor noče odvracati kristjanov od drugih oblik bogoslužnega zbiranja: od večernic, raznih vrst besednega bogoslužja, skupne molitve rožnega venca, litanij, skupnih meditacij ipd. Žal je že mnogim enourna navzočnost pri nedeljski maši preveč. Ob tem se nam zastavlja vprašanje: Ali nam Kristus in njegova navzočnost med nami tako malo pomeni? Ali imamo tako malo smisla za njegovo besedo in za pogovor z njim? Ali nam je že preveč, če eno uro damo Bogu, ko pa od njega še veliko več prejmemo?

Po novem cerkvenem zakoniku je možno nedeljsko mašo povsod nadomestiti s sobotno večerno mašo. Kjer se to dogaja, mora biti poskrbljeno, da s tem pravi smisel nedelje ne bi bil zatemnjen. Na Gospodov dan naj v občestvenem veselju znova poži-

vimo in utrdimo zavest o naši odrešenosti, o naši najvišji krščanski poklicanosti. — Kolikere naše družine je prav nedelja napolnjevala in še napolnjuje z „neizrekljivim in veličastnim veseljem“ (prim. 1 Pet 1,8). Bučne zabave in neprimerna veseljačenja ob nedeljah še niso prava srečanja in ne prinašajo prave sreče. Sreča ni samo v tem, da gledamo drug drugemu v oči, ampak za verne tudi v tem, da skupaj zremo v isto smer: v povečanje, katerega predokus je nedelja. To naj bi bilo merilo nedeljskih srečanj, bodisi v krogu družine ali župnijske skupnosti.

Dragi bratje in sestre! Ob koncu pastirskega pisma o nedelji čutimo škofje dolžnost, da se zahvalimo tistim, ki vam pripravijo praznovanje Gospodovega dne, to je vašim dušnim pastirjem, in njihovim sodelavcem, posebej še bralcem, cerkovnikom, organistom, pevcem, ministrantom in tistim, ki skrbijo za snago in lepoto cerkve. Tudi s takim sodelovanjem gradimo živo Cerkev, ki se kot ena družina zbira okrog daritvenega oltarja. Posvečevanje nedelje naj vam vsem, tudi tistim, ki zaradi bolezní ali ostarelosti ne morejo priti k maši, prinaša vedno nove trdnosti v veri in moči za krščansko življenje. Posebno še želimo, da bi skupno praznovanje nedelje na naši slovenski zemlji rodilo še in še nove duhovne poklice, in da bi nam vsem bilo v trajem

Misli k žalostnemu delu rožnega venca

KI JE ZA NAS
KRVAVI POT POTIL...

On pa se je odtrgal od njih nekako za lučaj kamna in padel na kolena ter molil: „Oče, ako hočeš, vzemi ta kelih od mene, vendar ne moja, ampak tvoja volja se zgodi.“ Prikazal pa se mu je angel iz nebes in ga krepčal. In ko so ga obšle smrtne težave, je še bolj goreče molil; in njegov pot je postal kakor kaplje krvi, ki so tekle na zemljo...“ (Lk 22, 41—44).

Gospod, v somraku trpljenja in smrtne stiske, ki se je zgrnila nate v Getsemaniju, nisi molil samo zase, temveč tudi za tiste, ki jih bo stiskal strah. Da, tudi za nas si trpel, za človeštvo druge polovice dvajsetega stoletja, ki trepetaja za svoj jutri, hkrati pa zmoredovolj moči, da bi naredilo konec tej neprestani grožnji. Tvoja smrt na stiska na predvečer trpljenja in smrti naj nas krepča, vsem tistim, ki tako ali drugače odgovarjajo za usodo sveta, pa pomagaj do prepričanja, da sta sa-

mo pravičnost in ljubezen močnejša od strahu in smrti.

KI JE ZA NAS
BIČAN BIL...

Veliki duhovniki pa so ljudstvo naščuvali, naj jim rajši izpusti Baraba. Pilat je znova spregovoril in jim rekel: „Kaj naj torej storim s tem, ki se imenuje judovski kralj?“ Ti so spet zavpili: „Križaj ga!... Ker je Pilat hotel ljudstvu ustreči, jim je izpustil Baraba. Jezusa pa je dal bičati in ga nato izročil ljudstvu, da bi bil križan. (Mr 15, 11—15).

Bičanje je spadalo med najhujše telesne kazni ki je bilo redno uvod

blagoslov. S to željo in prošnjo vas pozdravljamo in blagoslovljamo.

Vaši škofje

okrog njega vso četo. In slekli so ga ter ogrnili s škrlatnim plaščem; splekli so krono iz trnja in mu jo dali na glavo in trst v njegovo desnico. In poklekovali so pred njim ter ga zasmehovali govoreč: „Pozdravljen, judovski kralj!“ Opljuvali so ga in mu vzeli trst ter ga bili po glavi“ (Mt 27, 27—30).

v smrtno kazen. Bičanje so poznali tudi Judje, toda pri njih je bilo število udarcev omejeno na štiri-deset. Jezus pa je bil bičan po rimskem običaju, kjer število udarcev ni bilo omejeno...

Jezus, pri bičanju si trpel zaradi človekovega nečistega greha. Razgalili so te. Trpel si za vso nespodobno modo, za vso goloto v naših filmih in televizijskih oddajah, za vsako zlorabo spolnega nagona v grešne namene. Trpel si za vso nezvestobo v zakonu in za vse zlorabe zakonske čistosti. Jezus, kličeš nas, da spet odkrijemo vrednost čistosti in zvestobe, čeprav nenehno poslušamo, da to ni več sodobno...

KI JE ZA NAS S TRNJEM KRONAN BIL...

Poglavarjevi vojaki so potem vzeli Jezusa v sodno hišo in zbrali

Krona sramote je težka, posebej še, če ovija glavo po krivici, če je zrasla med koprivami zavisti in ji trnje neizprosno ostri zloba. Toda Ti, Gospod, si jo nosil molče. Zaradi nje nisi izgubil svojega človeškega dostojanstva, čeprav je bilo pod njo tvoje božanstvo skrito človeškim očem. Nosil si jo za vse tiste, ki so in bodo v tisočletjih zgodovine med ljudmi sejali zlo, krivice zasramovanja, teptali človekovo dostojanstvo in kratili najosnovnejše pravice. V tistem trenutku ponižanja si gotovo mislil tudi na vse tiste, ki bodo zaradi pravice in tudi zaradi Tebe, ki si pravica sama, trpeli zasramovanja, žalitve, ki jim bodo lepili nečedne nalepke in jih porivali na rob družbe. Za oboje si trpel, obojim si zaslužil odrešenje. Hvala Ti, Gospod!

KI JE ZA NAS TEŽKI KRIŽ NESEL...

Ko so Jezusa odvedli, so prijeli nekega Simona iz Cirene, ki je prihajal s polja, in so mu naložili križ, da ga je nesel za Jezusom. Šla pa je za njim velika množica

toda ko je v obsojencu spoznal Jezusa, mu je rad storil to uslugo. Cerkev ga časti kot svetnika.

Gospod, vabil si nas, naj hodimo za teboj. Ti pa nosiš na ramah križ. Tudi vsakdo izmed nas ima svoj križ. Ime mu je bolezen, žalost, razočaranje, krivica, ki jo trpimo, nesreča, ki nas je zadela, zakonska in družinska kriza... Gospod, daj nam moči, da bi vzeli nase svoj križ in v hoji za teboj postajali tebi vedno bolj podobni.

KI JE ZA NAS KRIŽAN BIL...

ljudstva, tudi žena, ki so žalovale in jokale za njim. Jezus se je obrnil k njim in jim rekel: „Hčere jeruzalemske, ne jokajte nad menoj, temveč jokajte nad seboj in nad svojimi otroki. Zakaj, glejte, prišli bodo dnevi, ob katerih poreko: ‚Blagor nerodovitnim in telesom, ki niso rodila, in prsim, ki niso dojile!‘ Takrat bodo goram začeli govoriti: ‚Padite na nas‘ in gričem: ‚Pokrijte nas!‘“ (Lk 23, 26—30).

Pilat je obsodil Jezusa na smrt na križu. Rimskih državljanov niso križali. Po takratni navadi je obsojenec nesel križ na kraj, kjer naj bi bil križan, vendar razlagalci svetega pisma menijo, da je Jezus nesel samo prečni tram, pokončni pa je stal na gori. Pot, ki jo je Jezus prehodil od Pilatove palače do Kalvarije, imenujemo križev pot. Simon iz Cirene najbrž ni rad pomagal nositi križa,

Ko je prišla šesta ura, je po vsej zemlji nastala tema do devete ure. In ob deveti uri je zaklical z močnim glasom: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ Ko so to slišali nekateri izmed teh, ki so zraven stali, so govorili: „Glejte, Elija kliče.“ Pritekel pa je nekdo in rapojil gobo s kisom, jo nataknil na trst in mu dajal piti, govoreč: „Pustite, glejmo, ali pride Elija, da ga sname.“ Jezus pa je zaklical z močnim glasom in izdihnil (Mr 15, 33—37).

Zdravnik Pierre Barbet je jokal, ko je z zdravniškega stališča proučeval Jezusove muke na križu. Tako strašne so bile bolečine. Jezusa so najprej pribili na prečni tram. Žebli so prebodli dlani in ranili najbolj občutljivi živec. Potem so prečni tram nasadili na pokončnega in pribili še noge. Jezusovo telo je viselo na rokah, prsne mišice so se mu močno nategnile,

tudi razmiki med rebri so se povečali. Jezusa je začelo dušiti, vedno teže je dihal...

Jezus, pred tvojim strašnim trpljenjem sklanjamo svoje glave in obžalujemo, da smo ga tudi mi

sokrivi. Globoko smo ti hvaležni za tvojo žrtev. S smrtjo in vstajenjem si nas odrešil, raztrgal našo prastaro zadolžnico, dosegel odpuščanje krivde in nas spravil z Bogom, ki mu spet smemo reči Oče.

NAŠ SNEG

Oblaki in plavo nebo
in sneg
in zelenkasto smrečje —
še pomniš?

Kako so oblite s krvjo
na sneg
položili?
V zavetje nesmrtnih.

Oblaki in plavo nebo
in sneg
so zdaj naše imetje
v svobodi.

PREPOZNAVANJE

Oni dan sem gledal križ
z Jezusom na sredi:
ah, kako visi ponižno
On, ki dela svet!

Z mrtvih vek mi zre v srce,
kot da išče mene
z davnih skal Kalvarije —
Živ in Preboden.

Čudno, da Ga takšnega
morem prepoznati!
Veter kri izbrisal s tal je,
sled vojakov v grad.

TOKIJSKI PRIPETLJAJ

So rekli mi v velikem mestu tujine:
„Tam, pod tisto streho, živi nekdo
iz tvoje dežele.“

„Zares?“ sem jim rekel, potrkal na line:
lepi ženi dal sem v pozdrav rokó
slovenske besede.

V očeh se ji vžgalo je isker veselje,
nekaj nèbesa, gorskih barv, poljá,
in vriska na mero.

„Pojdíva k slovenski Daritvi nedelje!“
Ona ne razume več. Zbega se.
Zgubila je vero.

Vladimir Kos

O krščanskem smislu človekovega trpljenja

NOVA OKROŽNICA PAPEŽA JANEZA PAVLA II.

Na spominski dan Lurške Matere božje, dne 11. februarja 1984, je sveti oče izdal novo okrožnico o odrešenjskem trpljenju („Salvifici doloris“).

Okrožnica ima uvod, šest poglavij in sklep. Papež bi rad v svetem letu pokazal na krščanski smisel človekovega trpljenja. Odrešenje smo namreč dosegli po križu in trpljenju Jezusa Kristusa.

Papež najprej govori o vseh vrstah človekovega trpljenja, fizičnega, duševnega in nramnega. Sveto pismo je polno opisov raznovrstnega trpljenja, človek sedanjega časa si trpljenje še sam dodaja in sam sebi grozi s samouničenjem.

Papež išče odgovor na staro vprašanje: Čemu trpljenje? Odgovor je težak. Vprašanje postavlja človek človeku in tudi človek Bogu. Ko ne najde pri njem odgovora, taji obstoj Boga. Bog nam na to vprašanje odgovarja v razodetju, posebno še v Jobovi knjigi. Nramno zlo, ki ga povzroča greh, zasluži kazen, ki naj bi izravnala nramni red v svetu. Stara resnica je, da Bog dobro plačuje in hudo kaznuje kot pravičen Sodnik. Gotovo pa ni vsako trpljenje nasledek

greha in zato nima vedno značaja kazni. Jobova knjiga še ne daje zadnjega odgovora, pač pa že kaže na Kristusa, ki je trpljenje premagal z ljubeznijo. „Bog je svet tako ljubil...“ (Jn 3, 16). Te besede Nikodemu nas povedejo v srčiko božjega odrešenjskega dela. V tem stavku je vsa teologija odrešenja.

Vsak kristjan pa je poklican, da sodeluje pri Kristusovem odrešenjskem trpljenju. Kristusov križ in njegova smrt dobita svojo dovršitev v njegovem vstajenju. To je tudi vsa tolažba človeku za njegovo trpljenje.

Posebno poglavje je papež posvetil evangeliju o trpljenju. Priče Kristusovega trpljenja in vstajenja so Cerkvi in človeštvu zapustile poseben evangelij o trpljenju. Ta evangelij je najprej Kristus sam, nato njegovi učenci-mučenci v dolgi vrsti rodov. Najprej njegova Mati, ki je bila navzoča pod njegovim križem. Kristus je trpljenje kristjanov velikokrat napovedoval. Po trpljenju mu bomo najbolj podobni. To misel je še posebej naprej razvil sveti Pavel. Zato moramo kristjani premagati občutek, da je trpljenje nekoristno.

V zadnjem poglavju papež povezuje priliko o usmiljenem Samarijanu z evangelijem o trpljenju. Prilika o usmiljenem Samarijanu hoče ljudi povezati s trpljenjem bližnjih. Prebuditi hoče človeško in krščansko ljubezen do trpljenja drugih. Proti trpljenju v svetu se moramo boriti.

Papež sklene okrožnico z ugotovitvijo: takšen je nadnaraven in obenem naraven smisel trpljenja. Nadnaraven zato, ker je zakoreni-

njen v skrivnosti odrešenja, globoko človeški (naraven) pa zato, ker v njem človek spozna sam sebe v svoji človečnosti, v svojem dostojanstvu in poslanstvu. Trpljenje je del misterija človeka. Po izjavi 2. vatikanskega koncila je skrivnost človeka mogoče razumeti samo v skrivnosti učlovečene Besede (prim. C 22). Ob koncu papež prosi vse slabotne in trpeče, naj bodo s svojim trpljenjem moč za Cerkev in človeštvo.

Veliki teden v družini

CVETNA NEDELJA

Butaro, ki jo bo nesel otrok na cvetno nedeljo v cerkev k blagoslovu, lahko pripravljajo starši z otroki ves postni čas. Za vsako otrokovo dobro delo, premagovanje, odpoved, žrtev, uboganje itd., si otrok zasluži sadež ali zelen list ali pisan trak itd., iz česar bo sestavljena njegova butara. Za to lahko starši uporabljajo risalni list, na katerem bo otrok označeval svoja dela. Pri tem že počasi pripravljajo otroka na izpraševanje vesti. Čim več bo imel dobrih del, tem lepša in večja bo butara, s katero bo proslavljal Kristusa Kralja. Z majhnimi otroki naj starši pred križem večkrat molijo kratko molitev: „Molimo te, Kristus, in te hvalimo, ker si s svojim križem svet odrešil.“ Ob tem bo otrok občutil, da se je dobri Jezus dal pribiti na križ zato, da

bi nas hudobija ne premagala. Besede „Žrtev, odpoved, premagovanje“ naj starši in vzgojitelji pred otroki ne uporabljajo. Otroci naj spokorna dela, h katerim ga navažajo, ne vrši prisiljeno, temveč za-

to, „ker ima Jezusa rad“. Vsaka mati dobro pozna svojega otroka, kaj nerad stori, pa bi vendar lahko storil, ne da bi bil pri tem na duši ali na telesu kaj prikrajšan. Premagovanje naj bo otrokom prikazano le v pozitivni luči, v kateri bo otrok doživel, da dobri Bog ne zahteva od nas stvari, ki nam prinašajo bolečine in trpljenje, ampak korist.

VELIKI TEDEN

Obredi velikega tedna v cerkvi naj bodo tesno spojeni z življenjem v družini. Otrok, ki bo prišel od blagoslova butar v cerkvi, naj sadeže, ki jih ima na butari, razdeli med reveže, bolnike in osamljene. Ves teden naj vlada v družini spokorni duh. Zadnje tri dni velikega tedna naj vodijo starši tudi male otroke v cerkev. Na veliki petek naj otroci doma in v cerkvi poljubijo upodobljenega Jezusa, pribitega na križ. Prav tako tudi na veliko soboto. Na veliko soboto naj otroci sodelujejo pri pripravljanju velikonočnih jedil.

Otroci, stari nad tri leta, bodo z zanimanjem poslušali razlago pomena jedil. Lahko jo izvedemo v obliki molitve. Primer: „Rdeči pirhi nas spominjajo na tvojo kri, ki si jo za nas prelival, dobri Jezus.“ Otroci vedno odgovore: „Hvala ti, dobri Jezus!“ „Korenine hrena nas spominjajo na ostre žeblje, s katerimi si bil za nas pribit na križ, dobri Jezus! Beli kruh nas spominja na tvoje

telo, ki si ga za nas daroval, dobri Jezus! Gnjat nas spominja na gobo, s katero so ti za nas ponudili grenkega kisa, dobri Jezus! Bonboni nas spominjajo na kameenje, ki so ga za nas na te metalji, dobri Jezus! Slane palčke nas spominjajo na biče, s katerimi si za nas bičan bil, dobri Jezus! Potica nas spominja na bodečo krono, s katero si za nas s trnjem kronan bil, dobri Jezus! Vsa ta jedila polagamo v košaro (jervas), ki nas spominja groba, v katerega si bil za nas položen, dobri Jezus! Pokrijemo jih s prtičem, ki nas spominja prta, v katerega si bil za nas v grobu povit, dokler nisi za nas od mrtvih vstal in nam prinesel največjega veselja, dobri Jezus! Nesimo jedila k blagoslovu v cerkev, ki nas spominja, da si za nas od mrtvih vstal in nam podelil čudovite darove, dobri Jezus!“ Otroci naj prisostvujejo blagoslovitvi velikonočnih jedil v cerkvi. Naj še tako moledujejo, blagoslovljenih velikonočni jedil ne uživajmo pred vstajenjsko mašo!

VELIKA NOČ

To je dan, ki ga je naredil Gospod. Tudi mali otroci naj doživijo Kristusovo vstajenje! Stanovanjski prostor, v katerem se mudi družina čez dan, mora izžarevati slovesno in veselo razpoloženje. Ko na veliko soboto zvečer otroci odidejo spat, naj mati sobo olepša s svežimi zavesami, mizo pregrne z najlepšim prtom ter

vso sobo okraši s cvetjem. Pred križ naj namesti okrašeno domačo velikonočno svečo, ki naj jo na velikonočno jutro tudi prižge. Na sredo mize naj postavi „velikonočni žegen“. Na veliko noč zjutraj naj zbudi otroke s pozdravom: „Danes je velika noč. Kristus je od mrtvih vstal. Aleluja!“ — Ta dan naj bodo otroci oble-

čeni v najlepše obleke, ki jih imajo. Skupaj s starši naj opravijo v okrašeni sobi jutranjo molitev in to čim bolj slovesno — z velikonočno pesmijo, in nato odidejo skupaj k vstajenjski procesiji in maši. Po vrnitvi iz cerkve naj bi oče jemal blagoslovljena velikonočna jedila iz košare, mati naj bi jih delila. Pri tem naj vlada svečano razpoloženje. Velika noč naj bo dan poln veselja, velikonočnih običajev ter lepega in poštenega razvedrila.

Velikonočni čas lahko izrabimo, da damo stanovanjskim predmetom versko vsebino, tako na primer vratom, ki imajo odločilen pomen ob Jezusovem prikazovanju apostolom na veliko noč: Kristus rad prihaja skozi vrata tistih stanovanj, za katerimi prebivajo dobri ljudje; mizi, ki je družinski oltar: Jezus sedi pri njej in deli dobrote (učenca iz Emavs); stanovanjskemu prostoru, ki je — če vlada v njem mir in ljubezen — predokus nebes, kamor je odšel Jezus, da nam pripravi prostor, itd.

(Krščanski zakon)

VSTAL SI OD MRTVIH

V tvojo bližino bi stopila,
strune ob Tebi uglasila,
da bi v vstajenjskem jutru zapele,
Gospod.

Vstal si od mrtvih tretji dan,
ves obsijan od svetih ran...

Tvoje oči kot sonce žarijo,
krivde odpuščajo, duše svetlijo.

V množici, trudni od bojov in hruki
si brez Tebe živeti ne upa, |pa,
še mene poišči,
Gospod.

Ljubka Šorli

Velikonočno voščilo

Veselo veliko noč vam želim prav od srca, vam in vsem vašim dragim. Velika noč, praznik Kristusove zmage nad trpljenjem in smrtjo in dan njegovega vstajenja vam bodi dan radosti in veselja, dan notranje sreče in novega upanja.

Vsem in vsakemu posebej, posebno še tistim, ki so osamljeni, zapuščeni, bolni ali sicer kakor koli trpijo, želim tolažbo in pomoč vstalega Kristusa. Kakor je Gospod po vstajenju poiskal in obiskal svoje učence, ki se še niso oddahnili od dogodkov velikega petka, kakor se je pridružil učencema na poti v Emavs, ki sta žalostna in obupana odhajala iz Jeruzalema, ker je prišlo vse drugače, kakor pa sta si sama predstavljala, tako naj vstali Zveličar poišče in obiše tudi vas in se vam pridruži na vaši življenjski poti. Naj vas notranje tako razsvetli in vam po dobrih ljudeh tako pomaga, da boste doživeli vsaj nekoliko velikonočnega veselja.

Veselje v Gospodu je naša moč, ker to ni le čustveno praznično veselje, temveč globoko notranje doživetje novega življenja, ki nam ga je prinesel Kristus. Kako močno naše velikonočne pesmi izražajo to veselje! Na misel mi prihaja znana velikonočna pesem: „Zapoj veselo, o kristjan!

Veselja tvojega je dan. Zveličar naš je vstal od smrti in raj odprl nam je zaprti. Premagana je smrt nemila, oblast peklena moč zgubila. Odrešeni smo vsi pogube, otroci večne smo obljube.“ Da, to je vzrok našega velikonočnega veselja, ki naj ostane v nas ves velikonočni čas in vse leto, saj nas vsaka nedelja spominja na Gospodovo zmago in vstajenje in naše novo življenje.

Korenina krščanskega življenja je vera, življenjski sok ljubezen, sadovi pa dobra dela. Za vse troje je velikonočna skrivnost in Kristusovo vstajenje odločilnega pomena.

V 15. poglavju prvega pisma Korinčanom apostol Pavel izrečno govori o pomenu Kristusovega vstajenja za našo vero, in to v zvezi z našim vstajenjem in večnim življenjem po smrti. Takole pravi: „Če ni vstajenja od mrtvih, tudi Kristus ni vstal. Če pa Kristus ni vstal, potem je prazno naše oznanjevanje, prazna tudi naša vera. Očitno je pa tudi, da smo lažnive priče božje, ker smo pričali zoper Boga, da je obudil Kristusa, ki ga ni obudil, če seveda mrtvi ne vstajajo. Zakaj, če mrtvi ne vstajajo, tudi Kristus ni vstal: ako pa Kristus ni vstal, je prazna naša vera, še ste v grehih. Torej so izgubljeni tudi tisti, ki so v Kristusu zaspali

li. Če imamo samo v tem življenju upanje v Kristusa, smo od vseh ljudi najnesrečnejši. Toda Kristus je vstal od mrtvih, prvina njih, ki so zaspali, ker je namreč po človeku smrt in po človeku vstajenje mrtvih. Kakor namreč v Adamu vsi umirajo, tako bodo tudi v Kristusu vsi oživel. Toda vsakteri v svojem redu: kot prvi Kristus, potem kateri bodo Kristusovi ob njegovem prihodu; nato bo konec, ko bo kraljestvo izročil Bogu in Očetu, potem ko bo izničil vsako poglavarstvo in sleherno oblast in moč“ (1 Kor 15, 13—24).

To, dragi slovenski rojaki, dragi bratje in sestre, je krščanska resnica o Kristusovem in našem vstajenju in to razsežnost nam odkriva velikonočna skrivnost. Daj nam Bog na priprošnje naše matere Marije, ki se je na edin-stven način veselila vstajenja svojega Sina, močne in žive, trd-

ne in neomajne vere v Kristusovo odrešenje in vstajenje in v nov smisel našega življenja, ki je življenje s Kristusom in bo zato tudi z njim vstajenje za večnost pri Bogu.

Če smo v veri povezani s Kristusom, potem Kristusova smrt in vstajenje pomeni tudi, da je stari grešni človek v nas bil križan in da je umrl, kakor piše sv. Pavel v pismu Rimljanom (Rimlj 6, 6). A vsak postni čas, ko si resno prizadevamo za duhovno prenovo, čutimo in doživljamo, da stari človek greha v nas še ni popolnoma mrtev in da hoče vedno znova vstati k življenju. Zato apostol ponavlja naročilo, naj „odložimo starega človeka, ki se kvari po varljivih strasteh, in si oblečemo novega človeka, ki je po Bogu ustvarjen v resnični pravičnosti in svetosti“ (Ef 4, 22—24). Ali kakor slišimo v berilu na veliko nedeljo: „Postrgajte stari kvas, da boste novo testo, zakaj tudi naše veliko-nočno jagnje, Kristus, je bilo darovano. Zatorej obhajajmo praznik ne s starim kvasom, tudi ne s kvasom hudobije in malopridnosti, ampak z opresniki čistosti in resnice“ (1 Kor 5, 7—8).

Največja značilnost novega človeka pa je svoboda in ljubezen. „Vi ste namreč poklicani k svobodi, bratje,“ piše apostol Pavel Galačanom, „samo da vam svoboda ne bo pretveza za mesenost, marveč drug drugemu služite z ljubeznijo. Zakaj vsa postava se

dopolnjuje v eni sami besedi, namreč: Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe“ (Gal 5, 13—14). Ljubezen je poseben dar Kristusovega odrešenja, ki je največji izraz in dokaz božje ljubezni do nas. Naj bo zato v velikonočnem času iskrena ljubezen do Boga in nesebična in topla ljubezen do bližnjega v posebni meri življenjski sok in moč, ki oživlja naše krščansko življenje. Najlepše velikonočno darilo, ki si ga moremo dati drug drugemu, je dobrot, prijateljstvo, mir, veselje in ljubezen. Dajmo tega drugim zvrhano mero, potem bomo tudi sami prejeli zvrhano mero.

Iz korenine, ki je vera, v življenjski moči, ki je ljubezen, bodo zoreli tudi sadovi na drevesu našega krščanskega življenja, ki so dobra dela. Ne gre samo za dobra dela do Boga, kot so molitve, maša, prejemanje zakramentov, sodelovanje v Cerkvi, pričevanje za Kristusa. Prav tako gre za dobra dela do bližnjega, za telesna in duhovna dela usmilje-

nja, ki se začnejo že v prijaznosti, vljudnosti, razumevanju, spoštovanju in se nadaljuje v potrpežljivosti, dobrohotnosti, prijateljstvu, dobri besedi in dobrem dejanju, pomoči v stiski in trpljenju. Po svojem vstajenju je Kristus vsem, ki jih je srečeval, prinašal mir, odpuščanje, dobrotljivost, srečo, veselje in ljubezen. Vsaj nekaj od tega naj za to veliko noč dozori kot sad tudi v našem življenju, da bi mogli od tega dajati še drugim.

„Veselje v Gospodu je vaša moč.“ Bog daj, dragi slovenski rojaki in dragi prijatelji, da bi letos vsi doživeli in izkusili resničnost te besede in da bi vam to ostalo tudi za življenje v prihodnosti. To vam voščim in želim v svojem imenu, pa tudi v imenu vseh slovenskih škofov, duhovnikov, redovnikov in redovnic in vseh kristjanov, ki bi drug drugemu radi voščili in pričevali: Veselje v Gospodu je naša moč.

Prisrčno pozdravljeni!

Alojzij Šuštar, nadškof

„MIR VAM BODI!“

Zen presrečnih radostna novica širila se je na vse strani.

„Jezus vstal je!“ — Ali je resnica, da je Kristus vstal in spet živi?

Stopil med apostole je zbrane strah jim iz boječih src pregnal. Zablestele so presvete rane.

„Naš Gospod je res od smrti vstal!“

Pridi tudi k nam, Zveličar mili — srca s svojo milostjo odpri, da se bomo srečni veselili s Tabo svete Velike noči!

Malodušnost nam iz src prepódi — naj zaupamo Ti brez strahu.

Ljubeznivo reci: „Mir vam bodi!“ Nam in vsemu svetu daj miru!

Marija Jelen-Brenčič

Kdo bo nesel kip vstalega Kristusa?

Na veliki četrtek zvonove zavežejo. Naš kovorski cerkovnik Martin je vrvi res dobro povezal pod strop zvonice, da bi se otroci ne obešali nanje in bi le kak zvon ne klenknili! Takrat se je začel tisti skrivnostni čas, ki krepko oblikuje mlado dušico.

Prišel sem na počitnice, menda sem bil tretješolec. Na veliki petek opoldne so mi mama dali debelo knjigo, svojo Večno molitev — sicer je niso nikdar nikomur zaupali — in me poslali v cerkev molit, pred monštranco, skrivnostno zagrnjeno s tančico.

Čisto sam sem bil v cerkvi. Sveče so živo trepetale, da je po monštranci pobliskavalo. Oljne luče v svojih barvnih kozarcih so neslišno plapolale ob stenah božjega groba. Iz stolpa je bilo slišati od sile počasno, trdo udarjanje cerkvene ure — kakor bi tam merili večnost. Skozi črno zagrnjena okna pa je prihajalo komaj pol mrzle pomladanske dnevne luči.

Molil sem res, kakor so mi mama naročili, vsaj na veliki petek je treba ubogati dobesedno! Prav pred oltarjem sem klečal, tako so mi naročili, čeprav smo se fantje tako neumno sramovali takih reči. In ko je minila cela ura, so jecnila cerkvena vrata in kmalu je za mojim hrbtom zarožljala stara žena s svojim velikim rožnim vencem.

Nič več, a tiste molitve še danes ne morem pozabiti. Danes vem, da je bila velika milost velikega tedna.

Šli smo z mamó Bogka poljubovat. Bili smo vsi še otroci. Pokleknili smo na mrzel kamen in

posnemali mamo. Dolga je bila njena molitev. Mi smo samo gledali. Jezus je bil ves krvav, po zmučenem obrazu, po razpetih rokah, po prebitih kolenih in prebodenih nogah. Motno je osvetljevala njegov obraz oljna lučca. Naš Jezus se nam je smilil, smilil. Če bi se mami oči zasolzile, bi se nam tudi, od prisrčnega sočutja. Oj, ti otroško srce, kako znaš biti iskreno! Potem smo dali v pušico „za varuhe božjega groba“ in za mamo po vrsti Gospodu poljubili svete rane. In že smo morali oditi, da smo naredili drugim prostor.

Nič več. A še danes se živo spominjam tega svojega prvega premišljevanja. In dobro smo ga opravili!

Procesija vstajenja na veliko soboto zvečer je veliko doživetje! Zvonovi so bili že odvezani. Vsak hip bi morala iz cerkve zadoneti pesem „Zveličar gre iz groba“, spremljana od ministrantovskih zvoncev. Tedaj me je gospod učitelj, mladega dijačka, pograbil in mi naročil, naj nesem kip vstalega Kristusa. Nič rad nisem poslušal, čeprav je bila to čast, kakor za fante, da nesejo bandero. Kaj bi me ljudje gledali, sem si mislil, posebno če bo kaj narobe. A sem le plaho vzel Zveličarja, ki je zmagošlavno držal svileni zastavico z latinskim napisom „Alleluja“. Takoj za pevci sem moral stopati. Velikonočno veselje me je prevze-
lo, ko smo hodili v procesiji po zelenih mejah med poganjajočimi

njivami. Še danes mi zvone v spominu tiste velikonočne pesmi, še danes slišim tisti ministrantov zvonec. Saj se nič posebnega ni zgodilo, niti polomil ga nisem. Ko smo se vrnili, sem Boga lepo postavil na oltar, cerkovnik Martin pa ga je dvignil na stebriček nad tabernakljem in potem smo še slišali prelepo, skoraj poskočno „Regina coeli“.

Nič več. A velika noč je bila zares lepa. Spominjam se, da sem takrat zagrešil prvo nebogljeno pesem in jo krstil „Vstajenje“. Ena kitica je bila takale:

Mir vsakemu seva
z obraza jasno,
ker milost preveva
ga božja ljubko.

Tisto prvo pesem še danes hranim. Le podčrtal sem ti besedi zdaj.

To želim tudi tebi: da bi veliki teden lepo preživel.

Vsi verniki morate nositi Kristusa, Vstalega, zmagovalca Gospoda Jezusa morate nesti v svet! Zato pa velja za vsakogar: „Bodi srčen in pogumno bodi tvoje srce. In upaj v Gospoda! (Ps 26, 14).“

Jože Pogačnik

Velikonočna legenda

Vseh sedem mečev se je zganilo v Marijinem srcu — kljub čudovitemu dnevu s toplim vetrom in soncem nad hribi, ki je spominjalo na otroške risbe. Vse polno trobentic in žefrana in zvončkov je bilo po travniku, prve čebele so obiskovale vrbove mačice. Sredi pomladi je stala Marija v znamenju vrh kolovoza, v rdečem križu in zelenem životcu, z modrim plaščem ogrnjena, z zlato krono kronana. Rožnati obrazek ji je z otroško žalostjo strmel v svet, sedem srebrnih mečev ji je prebadajo prsi in, ker so ji usta molčala, je govoril napis na znamenju:

„O, vi vsi, ki mimo greste, ozrite se in pogledjte, ali je katera bolečina kakor bolečina moja?“

Bolečina sedmih mečev: Simeonove prerokbe in bega v Egipt, iskanja Otroka v templju, četrte postaje križevega pota in tretje ure pod križem, bolečina zadnjega objema in slovesa ob grobu... O, starec Simeon, ali si vse to videl tedaj, ko si dejal: „In tvojo dušo bo presunil meč...“?

Sama je Mati s svojo žalostjo, le lučka ob nogah mirno gori in angela ob njej sta zatopljena v tiho molitev. Še otrok ni danes, da bi se igrali ob studencu pod hribom.

Pravkar je utihnila „Gloria“ v cerkvi; še zadnjikrat so udarili zvonovi, nato so sunkoma utihnili. Potem se je oglasila raglja v zvoniku in Mariji se zdi, kot bi spet slišala udarce kladiv na Kalvariji. Veliki četrtek; trpljenje se je pričelo.

„Kristus je bil za nas pokoren do smrti, smrti na križu...“ je s trepetajočim glasom molil župnik pred oltarjem in iste besede so odmevale v Marijinem srcu. Poživiljala je vse trpljenje. Spremljala je Sina na Oljsko goro in pred krivičnega sodnika, bila je ob njem na grozni križevi poti ter na gori Kalvariji in njegove zadnje besede so ji zvenele v duši. In spet je pestovala, kakor nekoč, ranjeno, razbičano, mrtvo telo,

predano grobu... Toda, ali tudi trohno bi? — Ne, ko bi ne bila Mati božja, bi ne prenesla teh bolečin, ko bi ne bila vdana, ponižna dekla Gospodova...

„Sin, moj Sin, ti angelska obljuba, ti lepi Otrok, saj sem pri tebi! Preloži name del svojih bolečin...“

Skozi krik lastnega srca in vpitje množice je slišala veliko obljubo: „In tretji dan bom vstal...“ Da, samo ta vera ji je dala na veliki petek moč, da se ni zgrudila pod križem.

Mati sedem žalosti, ali si zdaj preslišala glas sobotnih zvonov, ki so se razmajali iz velikega molka?

— — —

Velika nedelja! Prvi svit je razlit čez zemljo, nad belo meglico prek polj.

„Aleluja!“ — Veseli klic, trikrat z vedno višjim glasom zapet, kot pesem škrjanca, ki se dviga pod nebo. „Aleluja! Aleluja!“

„Resnično je vstal Gospod!“

Kdo prihaja? Od kod ta nenaavadna luč, kakor bi samo nebeško sonce romalo čez travnike? Zakaj tako trepeta oljnata lučka?

„Mati, pozdravljena!“

Marija je razprla modre oči — in pred njo je stal Jezus, svetel in poveličan, z belim praporcem v rokah. Kakor nekoč v Jeruzalemu, ko se je bil njej prvi prikazal. Veter mu je kodral lase in rane so mu sijale kakor rubini v soncu. Vse bridkosti so bile pozabljene, vse rane zaceljene. Vsepovsod je bilo polno angelov, ki so peli:

„Raduj se, Kraljica nebeška, a-

leluja! / Zakaj On, ki si ga bila vredna nositi, / je vstal, kakor je rekel, aleluja!...“

To ni bil več objem slovesa, temveč veselega snidenja onkraj temin groba. In že je videla Marija, kako je po hribu hitela sveta Magdalena, od druge strani sta se iz gorske podružnice bližala Peter in Janez... Ali so ti trije svetniki vedeli, da bodo našli Vstalega ob Materi?

Doli pri fari se je počasi razvijala procesija. „Premagal je pekel in smrt...“ je donela pesem čez vso dolino.

„Trpljenje je dopolnjeno, Mati,“ je dejal Jezus. „Tudi tvoje. Zlomljen je meč smrti in meč bolečine se je stalil v ognju zmagoslavja. Dopustila si, da ti je sedem mečev prebodlo srce — glej, izgubili so svojo moč in ostrino — ko se bom dvignil v nebo, jih bom položil v naročje nebeškega Očeta...“

In prijel je Jezus prvi meč ter ga izdrl Materi iz srca. In nato vse, do zadnjega, prav narahlo in previdno, kot bi izdiral otroku trn. S kakšno ljubeznijo in spoštovanjem se je sam Bog dotikal svete bolečine! Zdaj ni bilo več stroge resnosti na njegovem obrazu, temveč radosten smehlaj. Mariji pa je prekipevala duša ter poveličevala Gospoda, ki ji je storil velike reči...

Toda, joj — kakor bi se nena doma zdramila iz lepih sanj!

„Jezus, zakaj si mi potegnil meče iz srca? Ali je tvoje srce tudi

prenehalo krvaveti?“ Kakor bi se neka žalost skrivala v teh začudenih besedah. „Kako naj poslej tolažim ljudi, če ne bom sama trpe-la z njimi? Kaj bodo rekle mate-re, če jih bom zapustila osamele v bridkosti? Sin moj in Bog moj — vtakni mi meče nazaj v srce — naj trpim s teboj in ljudmi do konca sveta...“

Spet se je nasmehnil Jezus in meči so spet zablesteli v materinih prsih.

— — —

Ko je velikonočna procesija šla mimo znamenja in so se ljudje mimogrede ozrli v sveto Priproš-njico — glej, je stala tam kakor prej: v rdečem krilu in zelenem životcu, z modrim plaščem in s krono na glavi. Sedem mečev ji je prebadalo srce. Toda od kod ta smehljaj na Marijinem obrazu? Res, tega poprej ni bilo! In ta čudna luč — saj oljenka nima take svetlobe?

„Raduj se, Kraljica nebeška, ale-luja...“ je odmevalo preko polja.

Željan odrešenja

Ležal sem na svetli jasi pod vrtom. Vse nebo je bilo do roba nagosto posuto z zvezdami. Vse luči so bile prižgane v nebesih. Velik praznik je pač bil.

Vse zvezde so bile tam, kamor jih je Bog postavil. Svetle in tihe so stale tam, tesno druga ob dru-gi, vse bele, kakor s šmarnicami ovenčane. Mežikale so prijazno, smejale so se mi. In visoko nad njimi so potrkovali zvonovi, tako daleč, da je bila njihova prijetna pesem komaj še spomin.

Obšla me je prijetna misel, ka-kor pozdrav od teh belih, prijaznih zvezd: da bi bilo zmeraj tako, do zadnjega diha in še prek njega, na vekomaj! Da bi nikoli ne mi-nila ta noč, da bi se nikoli več ne prikazalo glasno sonce, to sonce dneva, ljudi in življenja, solza in krvi in prekletstva božjega. Tako

bi ležal tiho, ne ganil bi se, ne videl nikogar. Le visoko črno drevje bi sanjalo okrog mene svo-

je polnočne sanje in zvezde nebeške bi se smejale nad menoj, dokler se ne bi nekoč začela polagoma, prav polagoma dvigati ta moja postelja, svetla jasna in plavala mirno in tiho belim zvezdam naproti. In te bele zvezde bi prihajale, prijele bi se za robove s srebrnimi rokami ter me prepevaje vzdignile kvišku, v tisto mило, toplo luč, ki je v njih večno domovanje.

Globoko pod zvezdami so se spenjale iz noči goste sence kvišku. Valovale so počasi, trudno, kakor da bi jih zibal veter in kakor da bi jih zemlja ne hotela spustiti. Ko so jih od blizu obžarile nebeške luči, sem jih razložil in spoznal. Lice do lica, drugo tik ob drugem, brez števila. In vse je bilo kakor eno samo ogromno, temno telo, ki je mogočno in mirno kipelo iz noči v svetlobo. Lica so bila vsa obrnjena proti nebu, zato so bila čista in bela kakor lica zvezd, ki so jim hitele naproti. Še je bilo trpljenja in bridko-

sti na čelu, v udratih očeh, na polodprtih ustnicah, na mnogoterem licu je še ostala strnjena kaplja krvi, pod mnogoterim očesom še ni bila posušena solza. Vendar je že dahnila na čelu božja milost in slutnja paradiža, oči so se zasijale, ustnice so se nasmehnile in koščene, izmučene roke so se željno in zaupljivo iztegnile naproti srebrnim rokam zvezd. Ni bilo konca. Več kakor samih usmiljenih zvezd je bilo teh oči, teh rok, ki so koprnele kvišku, v svetlobo iz noči in groze, trpljenja in smrti. Dvigalo se je, kipelo proti svetlim nebesom od vseh strani obzorja in visoko nad zvezdami je potrkavalo k velikemu blagoslovu pred božjim obličjem.

Ubog, odrešenja željan, ležim na trdi zemlji sam. Oj, tja bi, k njim, ki zdaj z lahkimi koraki hite med zvezdami, da ne zamude blagoslova. Pridi, zvezda moja, ne pozabi me!

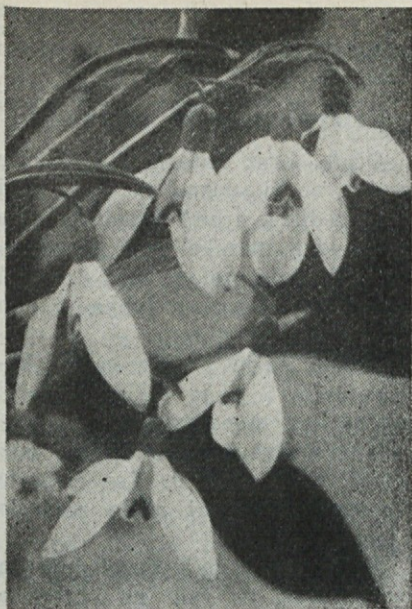
Ivan Cankar, Podobe iz sanj

Vedno enako

„Danes, kakor včeraj,
jutri, kakor danes —
vedno enako —
sivo nebo, večni horizont
in hoja, hoja...“ —

Malokdaj po gladki, bleščeči poti, pogosto po peščeni, neshojeni, nepoznani, obrobjeni s trnovim grmovjem, ki zapira razgled...

Pogledala je na uro, priučena lastnemu hišnemu redu vstala, zaprla omaro, a drobno knjižico vzela s seboj v kuhinjo. Avtomatsko je pričela pripravljati večerjo. — Knjižica je za hip pozabljena obležala odprta na kuhinjski mizi, v ponvi je zacvrčalo in Valerija je, že s privezanim predpasnikom

in privajenimi gibi, opravljala vsakodnevno delo. Zunaj je zavijal sosedov pes, gotovo ni bilo nikogar doma, in cestne svetilke so motno obsevale stare paraise. Pritekla je hčerka in naglo, že na pol v sobi, pojasnjevala, da že gre...

„Moram k Mary,“ je klicala, še pridvignila pokrovko in zavihala nos. „Zadnjič mi je prijateljica pravila, da je njen oče protestiral, da ‚se iz jeter ven ne vidi‘, upam, da ne boš še ti pričela!“

Vali se je lahko naveličano namsehnila. „Nič se ne boji,“ pa že bolj odločno dodala, „ne treskaj z vrati!“ Hčerka je že ni slišala.

Odložila je kuhalnico, si obrisala roke in poprijela knjižico.

„...vedno enako...“

V današnjem razpoloženju ne bi smela tega brati, je pomislila, a besede so jo vabile, mučno, melanholično vabile, pa tudi ganile.

„Pri nas se s knjigo v roki kuha večerjo,“ se je zadnjič pošalil mož, „ampak ne s kuharsko!“

„Ne, ni vedno enako,“ se je prepričevala. „So drobna presenečenja, ki lepšajo življenje, so prazniki...“

Velika noč je pred vrati. Bliža se veliki teden. Ves dan ji je že polzavestno vstajala misel na brata. Zaprla je knjižico in odprla srce spominu.

...Rad se je oglasil. Ne z dolgimi pismi, ampak z razglednicami, s kratkimi opazkami.

„Bi se lepo na teh kantonih sedelo?“ jo je spraševal ob naslikani serpentinasti cesti. Pa spet, ko je slišal, da obiskuje kuharski tečaj: „Milorodna kuharica...“, da se je pismonoša ironično muzal.

Ježila se je, a v duši ji je ugažala ta ljubezniva ironija. Bil je pesniška duša. V razboritih šolskih dneh se je nepripravljen za šolsko nalogo, pošalil: „Prišumele sapice, vzele so Shakespeara...“, a ker profesor ni bil za šale prenavdušen, je dobil „cvek“.

Ivan! — ‚Janez‘ so mu rekli kolegi. „Je Janez doma?“ so jo spraševali, ko so jo vrgli iz sobe, ob nezaslišanem pritiskanju zvonca.

„Čakaj, kdo pa je ‚Janez,‘ je nehotе pomislila. Nikoli se ni prav sprijaznila z ‚Janezom‘.

Naznani! jim je velikonočni obisk. Že precej časa ga ni videla. „Oho, samo poglej ga!“ se je čudila, ko ga je ponosnega našla v novem klobuku, v pomladanskem plašču in rokavicah. Zadovoljen si je obrisal očala in pripovedoval.

Je bilo pred prazniki ali po praznikih, ko mu je, kdo ve zakaj, oponesla, da je ni nikdar poljubil?

„Pa saj se bratje in sestre ne poljublajo,“ ji je začuden pojasnil. „Uh, kakšna frklja si še!“ — „Torej sem na stopnji frklje,“ se je ujezila in naštevala: „Gospa, gospodična, frajla, frklja, smrklja, froc!“

„Moram nazaj,“ je lepega jutra poudaril. „Ne vem, kaj bo šef rekel, ko me toliko časa ni.“ Snel si je očala, jih obrisal in zamišljen pogledal sestro. „Rekla si, da bi rada enkrat spisala knjigo o domu. Pa veš, da sem na to tudi že sam mislil? Pomagala mi boš.“

Naslednje jutro, navsezgodaj, se je Ivan sklonil nad Valerijo, ki je še spala, in jo poljubil.

Zaprl je sobna vrata, predno se je dodobra zdramila.

Neopazno je mož prišel v kuhinjo.

„Bo kmalu večerja, truden sem.“ Poskočila je, „joj, saj res, večerja!“ Mož je prijel knjižico in glasno prebral: „Gustavo Adolfo Becquer se je rodil leta 1936 in 1870. umrl.“

Živčno je odstavila posodo, prišla za krožnik, a še predno je dosegla mizo, ji je zdrknil na tla.

Mož se je sklonil. „Ne, nikar!“ je zatrepetala. Počepnila je in počasi pobirala kosce.

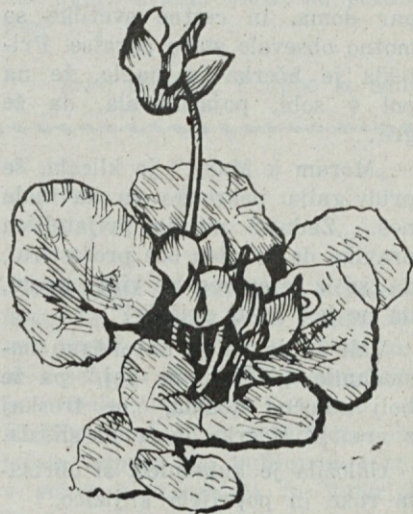
„Ivan je nosil očala,“ je v grozi pomislila.

Očala, brez katerih nje, lastne sestre, ne bi spoznal na cesti. Kaj so naredili z njim? S poljubom se je poslovil in nikoli več ga ni videla! V dolgi koloni so z drugimi vred odšli v svet, a Ivana ni bilo z njimi...

Zadrla si je v dlan razbit kosček in kri ji je tekla. Najprej močno, potem počasi.

Ni več Ivana! Ves up in obup ga ni vrnil družini. Vse čakanje in spraševanje ni našlo poti do njega.

Ni več zabavnih razglednic in ne obiskov, pa tudi ne knjige o domu. So le spomini, utrinki, ki zažare in spet ugasnejo. Je le kri, bratska kri, ki odteka kapljo za kapljo... Rezi Marinšek

Sveti grešniki

Marija Magdalena

V vsem bogastvu in veselju tega sveta jo je spreletelo...

Morda neke noči, sredi ugašajočih svetilk in cvetličnih vencev, ko so ustne tujega moža iskale njene ustnice, ko so ji bili lasje polni vonja sirskih dišav in so počasi zamirale piščali in lire; plesalke so se trudne skrile za zastore in vino je bilo razlito po mizi. Iz polteme je žarel obris Afroditinega kipa.

Ali se je zgodilo tisto noč, da je lepa Marija začutila v svoji duši pogled Tistega, ki je prišel iskat, kar je bilo izgubljenega? Kakor jastreb je prežal na to ubogo dušo, ki je bila zašla v močvirje sedmerih hudih duhov. Božja milost je poznala vse poti do človeškega srca, pa če je bilo še tako zamegleno, še tako utrujeno, da, če je še tako ljubilo. In prav zato, ker je ljubilo — kajti tudi božje Srce je ljubilo, grešnike prav posebno.

Ali pa je egiptovska sužnja morda povedala zjutraj, ko ji je česala dolge lase ter črnila z antimonom obrvi:

„Pravijo, da je vstal v deželi prerok, ki izganja hude duhove, ozdravlja hrome in gobave, slepemu daje vid in gluhim sluh...“

Ali se je tedaj zganilo v srcu, ki je bilo gobavo in hromo, slepo in gluho — ne, slepo in gluho ni bilo, toda bolno je bilo od strasti?

Zgodbe njenega srca ne poznamo do tistega trenutka, ko se je na kolenih zgrudila pred Bogom. Bila je kakor onemogla ptica, ki je zablodila v temi.

Toda bila je lepa, med najlepšimi hčerami ob jezeru, in vsi lepi močje so jo poznali. Pesmi so pele o njej in kipi boginj so bili izklesani po njeni podobi. Gospa mnogih src je bila, gospodarica mnogih ljubezni, dokler ni sama postala sužnja Ljubezni.

Vstala je ter vzela posodo dišечеega olja — morda je bilo celo olje kupljeno za denar greha? — in šla je za klicem. Potrkala je na vrata Simonove hiše in obročki na rokah so ji zazveneli. In vendar je stala pred vrati kot zadnja med služabnicami, s svojimi dišavami, s svojo lepoto, s svojimi grehi — in s svojo ljubeznijo. Tako še ni trepetala pred nobenim možem kakor pred tem Neznancem, čigar glas sliši iz obednice — in ta glas ji vliva upanje. Tako trepetala prestrašena žival pod dobrotno roko, ki jo gladi. Ne vidi še Njegovega obličja in Jezus je ne pogleda. Toda vabi jo, vabi jo, kakor hudournik jo zaliva z milostjo — nikdar več ne bo našla poti v staro temo.

Da, to je bilo vračanje duše k Bogu, vračanje neke objokane duše, ki je morda na višku zemeljske sreče največ trpela.

Do tega trenutka nam je blizu:

zgodba te duše je morda naša lastna; zgodba, ki v predanosti temu svetu in kriku mesa napolnjuje vso zgodovino človeka, ves naš čas, vse naše življenje z razdivjano grozo. Toda ali občutimo sorodstvo z njo tudi v tej večerni uri, ko se zgrudi k nogam Gospoda Jezusa, kakor se nikdar poprej ni zgrudila k nogam človeka. In prav zato je ta svetnica, ki se osvobaja grešnosti, naša velika zavetnica, naša velika priprošnjica. Glej, njeni lepi, nadišavljeni lasje se sklanjajo k svetim nogam, solze so izprale barvilo oči in lic. Ustnice, ki so morda še večer poprej okušale greh, poljubljajo zdaj noge Sinu Boga. — To je morda trenutek, ko nekje trka zaljubljenec na okrašena vrata, pa se ne odpro, ko med rožnatimi oleandri prepeva pesem ljubezni, pa ne prejme nagrade. Kajti žena, po katere telesu hrepeni, razliva prav ta trenutek bogastvo dišav na noge utrujenega človeka - Boga, jih moči s solzami in briše s krasom svojih las... In ko vstaja mesec nad Genezareškim jezerom, varuh ljubečih src, in odmevajo falični spevi v Afroditinih vežah, govori neki drug, silno miren in dober glas tej veliki Afroditini sužnji, ki postaja zdaj osvobodjena sužnja božje Ljubezni, besede, ki nas vse navdajajo z grozo in upanjem: „Odpušteni so ti tvoji grehi... ker si mnogo ljubila...“ Sredi pohujšujočih se možganov pravovernih farizejev odmevajo besede, ki bodo osvobodile še na tisoče Marijinih tovarišic, ki bi osvobo-

dile nas vse, če bi hoteli pasti na kolena ter se razjokati prav iz srca...

Zdaj ne bo Marija Magdalena nikdar več zapustila svojega Gospoda. Nikoli več do zadnjega dne, ko se bo zrušila k nogam Križanega na Kalvariji, do dneva po soboti, ko bo z naročjem dišav hitela h grobu in med prvimi spoznala vstalega Boga.

O, sveta spokornica, osvobodi nas teže mesa in krvi, vlij nam upanje v odpuščanje!

Peter

Bil je ribič na Genezareškem jezeru; od prvih korakov je bila ribiška mreža njegova sodruga in čoln zvesti tovariš. Sanje o slavi in moči je prepuščal lenuhom, življenje ga je vsega prevzelo. Ponzal je vse struje v jezerni vodi, vse ribe in vsa njih drstišča, sto in en vihar je prebil na morju in vesla so se prilagodila moči njegovih mišic. Znal je spuščati mrežo, kričati med kričači na obali in trgu, ko so prodajali ribe, in njegovi bratje in prijatelji so bili preprosti ribiči kot on sam. In veroval je v prihod Mesija, ki so ga napovedali preroki ter učili pismouki v shodnici. Veroval z vsem otroško preprostim srcem, ki mu je veljala Gospodova beseda: „Blagor krotkim...“

Ni hrepenel po oblasti — in vendar je Bog prav njega izbral. Glej, brat Andrej je bil prišel k njemu in zaklical: „Našli smo Mesija!“ Tedaj je Peter popustil

mrežo in družino ter pristopil h Gospodu in takoj je bil izbrani med izbranimi: „Ti se boš imenoval Kefa — Skala!“

Moj Bog, tedaj Peter še ni razumel Učenikove besede. Ta ubogi človek, ki ga je premetavalo viharo jezero in življenje, je bil določen za skalo, ki bo nosila Cerkev božjo. Na šibkih človeških ramenih naj se dvigne teža vse dediščine Odrešenja, največjega čudeža božje Ljubezni.

In bil je zvest, kakor znamo biti zvesti tudi mi: do časa preizkušnje. Ljubil je Gospoda z vsem srcem, bolj kot lastno družino ga

je ljubil, zakaj pisano je: „...kdor se ozira nazaj...“

Ljubil do tistega večera na dvorišču sodne hiše.

Ne, njegova ljubezen celo takrat ni prenehala, le njegovo telo se je zgrozilo nad nenadnim razrušenjem vsega pričakovanega. Nenadoma je bil osamljen. Nič več ni bilo Gospoda ob njegovi strani in njegovo ljubezen je zapustil pogum. Kakor bi Jezus v bridkosti trpljenja in ponižanja pozabil na to zbegano dušo ter ji odtegnil svojo opogumljajočo pomoč. Mož, ki se je še pred nekaj urami rotil, da gre z Gospodom, če treba, tudi v smrt, ki je na vrtu potegnil celo meč v Jezusovo obrambo, je bil zdaj na dvorišču med rablji in vojaki ves preplašen, da se je zbal celo dekle, ki je slonela ob dvoriščnih vratih. Človek v njem je zmagal in preden je petelin zapel, so njegove ustnice trikrat zatajile Boga.

Hvala ti, Peter, celo za ta tvoj veliki greh.

Ali nam more biti greh v tolažbo? Da, tako smo ubogi, da si iščemo tolažbe v največjih globinah, celo v globinah greha. Koliko upanja v božje Usmiljenje nam vliva Petrovo zatajenje, ko vsak dan znova in znova tajimo Boga!

In vendar, — kolikokrat petelinji klic predrami nas, kakor je predramil Petra? Kolikokrat vstajajoči dan pretrese naša srca, da se zgroze nad dogodki noči? Ali morda včasih ne tajimo Boga celo tedaj, ko mislimo, da najbolj pričamo zanj. Kolikokrat tajimo Bo-

ga v lastnih bratih. Bile so namreč izrečene besede: „Česar niste storili kateremu izmed teh mojih najmanjših bratov, tudi meni niste storili.“

Peter je videl izmučeni obraz ljubljene Učenika. Peljali so ga čez dvorišče in Jezusov pogled se je obrnil k ognju, kjer se je grel tudi osiveli ribič z Genezareškega jezera. Ali je iskal Gospod pomoči pri njem, ali je Petru nudil svojo pomoč? Vso pomoč odpuščanja in ljubezni, vso pomoč razumevanja človeške slabosti. — Ali še nismo srečali tega pogleda v svojem življenju? Koliko naših bratov nam je že naklonilo ta pogled, ki je pogled Jezusov? —

In Peter je šel ven ter se bridko zjokal.

To so bile solze, ki se jih bo morda spominjal še takrat, ko bo raztegnil svoje roke in ga bo drugi opasal ter odvedel, kamor ne bo hotel. To so bile solze, ki še danes družijo ovce Cerkve z Dobrim Pastirjem.

Solze, sveti Peter, ki jih milostno izprosi tudi nam!

Desni razbojnik

„In med hudodelce je bil prištet...“

Tri ure je visel na križu. Psi so se klatili okoli njegovih nog in na krivenčavi oljki so čakali ptiči na zadnji krik treh zločincev: dva sta bila razbojnika, tretjega pa je izdajal napis na križu za judovskega kralja. Prva sta bila obsojena zaradi sovraštva, tretji zara-

di ljubezni; prva, ker sta bila pri našala smrt, tretji pa ker je pri našal življenje ter s svojo smrtjo svet oživil.

In razbojnika sta se norčevala iz Jezusa: njegovo trpljenje ju ni omečilo, saj sta trpela kakor On. Bridkost Matere, učenca in svetih žena pod križem ju ni ganila — morda nista nikdar v življenju občutila sladkosti prijateljstva in ljubezni. Bila sta divja sinova goščave in sotesk, morda tam nekje od poti, ki pelje iz Jeruzalema v Jeriho. Zgodba o izgubljenem sinu jima je bila neznana — nihče ni govoril o odpuščanju v gorah med šakali in hijenami in rimski državni zakonik jima ni znal podariti drugega kot smrt na sramotnem lesu. Zakonik je namreč delo ljudi!

Morala sta slišati, kako je molil za svoje sovražnike. Čudno, njunim ušesom neznana molitev. Mnogim ljudem sta vzela življenje, pa nihče ni v smrtni stiski molil za svoje morilce. Ali sta vedela, da se je ta človek delal Sina božjega? Gotovo sta vedela, toda verovala nista. Vsaj levi ni veroval, čeprav ga Jezus ni ljubil manj kot desnega.

Vsi trije so razpenjali roke vrh hriba: zdelo se je, kot bi se hoteli objeti med seboj. Gospodove roke so pritezale k sebi izvržek človeškega rodu, največja zločinca, ki ju niti smrt ni ganila.

Ali je morda celo Mati božja za trenutek pozabila lastno bolečino ter zaprosila Sina za milost? Glej, zadnja zmaga Sinu človekovega,

zadnja zmaga nad človeškim srcem in vendar začetek vseh tistih velikih, zadnjo uro dobojevanih zmag, ki so odrešile toliko zakrnjenih duš! Niti v grozotni smrti se Bog ne umakne trenutnemu zmagovalcu. Zlo je dvakrat končano:

„Gospod, spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo!“

„Resnično, povem ti, danes boš z menoj v raji!“

Ali se je tedaj sveti Janez spomnil Gospodove prilike o delavcih v vinogradu? „Tako bodo poslednji prvi in prvi poslednji.“

In nebesa so bila za svetnika

bogatejša, mi obdarjeni z novim zaščitnikom. Sveti razbojnik, ki so nekdanj popotniki trepetali pred njim, je postal dobrotni spremljevalec naših duš čez prag večnosti. Gorečnost pismoukov in farizejev ni našla usmiljenja v božjih očeh, pač pa grešnost skesanega razbojnika. Kakšna tolažba nam, ki ne ubijamo samo teles, temveč tudi duše! Zdaj vemo, da je tudi za zadnjega berača pripravljeno svatbeno oblačilo, če stopi z odkritim kesanjem pred Boga. Sveti razbojnik, bodi z nami, ko se bo nagibal dan našega življenja!

François Clairon

Podoba sveta v številkah

V Afriki je 469,543.000 prebivalcev; od teh je katoličanov 58,676.000 (12,50%); katehistov je 142.138, duhovnikov 17.346 (6.052 škofijskih in 11.294 redovnih), redovnih bratov 5.364 in sester 35.586, bogoslovcev pa 6.549 ter semeniščnikov-gimnazijcev 28.215.

Amerika ima 616,807.000 prebivalcev, katoličanov je 348.816.000 (62,39%), katehistov 18.711, duhovnikov 120.132 (65.982 škofijskih in 54.150 redovnih), redovnih bratov 22.938 in sester 293.737; bogoslovcev je 22.700 in semeniščnikov-bogoslovcev 38.324.

Azija šteje 2,581.687.000 prebivalcev, katoličanov je 62,713.000 (2,43%), katehistov 52.422; duhovnikov ima 27.136 (škofijskih 13.555 in redovnih 13.581), redovnih bratov 6.117 in sester 87.889, bogoslov-

cev 12.190 in semeniščnikov-bogoslovcev 16.624.

V Evropi je 680,490.000 prebivalcev, 271,649.000 katoličanov (39,92%), katehistov 209, duhovnikov 243.319 (168.908 škofijskih in 74.411 redovnih), redovnih bratov 35.445 in sester 527.707, bogoslovcev 23.660 in semeniščnikov-gimnazijcev 54.704.

Oceanija ima 22,739.000 prebivalcev, 5,816.000 katoličanov (25,52%), katehistov 4.735, duhovnikov 5.667 (2.912 škofijskih in 2.755 redovnih), redovnih bratov 3.226 in sester 16.072, bogoslovcev 937 in semeniščnikov-gimnazijcev 452.

V celoti je na svetu 4.371,266.000 prebivalcev, katoličanov 783,660.000 (17,93%), katehistov 218.215, duhovnikov 413.600 (257.409 škofijskih in 156.191 redovnih), redovnih bratov 73.090 in sester 960.991, bogoslovcev 66,052 in semeniščnikov-gimnazijcev 138.319.

Škof Rožman duhovna podoba velike osebnosti na prelomnici časa

Na obzorju se zgrinjajo težki oblaki

V „Marijanišču“ je mladi doktor zopet imel priložnost pokazati vso svojo ljubezen do mladine, pa tudi dijaki so v njem kmalu mogli spoznati osebnost, ki jih je izredno privlačevala in neustavljivo osvajala. Dr. Rožman je nastopil službo prefekta neposredno po dunajskem svetovnem evharističnem kongresu, zato je prinesel v zavod posebno ljubezen do presvete Evharistije. Rožman je spadal v vrsto tistih duhovnikov, ki so takoj spoznali važnost odloka papeža Pija X. o pogostem in vsakdanjem svetem obhajilu. Zaoral je globoko v dušo svojih fantov in kot nekaj desetletij pozneje njegov véliki rojak prof. dr. Ehrlich jim je bil vodnik, včasih brez besed, vedno pa z zgledom.

V šolskem letu 1913/14 je bil imenovan za docenta cerkvenega prava na škofijskem bogoslovnem

učilišču v Celovcu, od leta 1914. dalje pa je predaval še moraliko. Kot profesor moralke in cerkvenega prava je v predavanjih bil jasen in natančen, večkrat poln tudi duhovitih domislic in dovtipov. Pri izpitih je svojo snov zahteval, vendar ni bil malenkosten; zelo dobre rede je le redko dajal. Imel je navado reči: „Za odličen red mora kandidat vse znati in gladko povedati.“ Dr. Rožman je bil v vseh narodnostnih težavah vedno zatočišče miru. Ko so mu slovenski bogoslovci za god hoteli zapeti nekaj slovenskih pesmi in so bogoslovci nemške narodnosti temu nasprotovali, se je enostavno umaknil in odšel zdoma, ker ni maral prepira.

Čeprav je bil dr. Rožman dovolj zaposlen najprej kot dijaški prefekt v „Marijanišču“, pozneje pa tudi kot profesor, je vendarle še

našel čas za delo med svojim ljudstvom. Bil je najbolj priljubljen govornik, ki ga je „Slovensko krščanska socialna zveza“ na Koroškem pošiljala med rojake. Njegova beseda je bila preprosta, toda redno prepričevalna. Do začetka prve svetovne vojne je prehodil vso južno Koroško, kjer so ga ljudje res cenili. Podobno je Rožman pomagal duhovnikom v dušnem pastirstvu. Dostikrat je dopoldne imel v kaki župniji pridigo in mašo, popoldne pa je predaval v tej ali oni farni organizaciji ali govoril na zborovanju. Rad je sprejel tudi duhovne vaje in druge večdnevne pobožnosti, kadar ga profesorska služba pri tem ni ovirala.

Sedem let po Rožmanovi novi maši se je jelo kazati, kako prav je imel njegov oče, ki ga je na dan njegove nove maše pomiloval, da je postal duhovnik v tako težkih časih. Izbruhnila je prva svetovna vojna, ki so jo sprožili usodni streli v Sarajevu 28. junija 1914. Vojna ni prizadela samo ljudstva, ampak tudi Cerkev. Z začeli so obrekovati, preganjati in zapirati duhovnike. Ovadbe so bile vsemogoče vrste, izhajale pa so vedno iz krogov sovražnih Cerkvi. Znan je bil primer lažne ovadbe, da je poslal samostan s Plešivca cele zaboje zlatnikov v Srbijo. Ljudje so bili dvakrat udarjeni; tepla jih je vojska, vrh vsega pa je dobre bolelo še preganjanje njihovih duhovnikov. Rožman je čutil in trpel s svojim ljudstvom.

Kjer je mogel, je pomagal in tolažil, toda gorje je naraščalo, čim dalje se je vojna vlekla. Rožmanovih besed tolažbe, ki jih je v tistih časih tolikokrat govoril s prižnic, pa niso mogli slišati vsi, ki so bili tolažbe potrebni. Zato je v tretjem vojnem letu napisal „Pismo žalostnim in potrtem srcem“ in ga v samozaložbi izdal pri Družbi sv. Mohorja v Celovcu. Že po sedmih podnaslovih se da ugotoviti, kaj je pismo vsebovalo. Ti podnaslovi so: Ne razumem Boga!; Z božjimi očmi si moramo ogledati vse dogodke; Vidim nebesa odprta; Trpljenje je božji hlapec; Vendar je prehudo, kar nam Bog nalaga; Smrt je le prehod v naše pravo življenje; Bog je ljubezen. To pismo je zlasti zanimivo, ker vidimo Rožmana, kako je sam na trpljenje gledal v svitu nebeške luči. Za Rožmana je prva svetovna vojna bila priprava na drugo svetovno vojno.

(Povzeto po Kolaričevi knjigi „Škof Rožman“)

Ladja, z mnogimi morji za sabo

Kar se oznanjevanja tiče, je mogoče reči, da je Kristusovo sporočilo zajelo že vse celine, izvemši Azijo. Evangelij je še zmerom najbolj tiskana knjiga. Drevo križa je pognalo že tako visoko nad zemeljsko oblo, da ga lahko praktično vidiš od koderkoli.

Kar se tiče svetosti, nam cerkvena zgodovina priča, da je ta proizvodnja tekla tudi skozi najmračnejša stoletja. Ta svetostna vitalnost se pne v nepretrganem loku od binkoštna Cerkev do atomske, od prvega mučenca Štefana do auschwiskega mučenca Kolbeja. Oba objemata dva tisoč let zgodovine v isti nadčloveški čudež: da nedolžna umirata, moleč za svoje rablje.

Skala, ki ni nehala izbijati ta izvir žive vode, tem obilnejši in tem bolj svež, čim kalnejši je bil

tolmun zgodovine pod njo...

Vzemimo samo 19. stoletje, ko se krščanstvo v svojih zunanjih strukturah plazovito podira, ob razsulu papeške države.

Kakšno ozvezdje tedaj priplava nad navideznim potopom! Ko da je bilo Cerkvi vrnjeno v svetosti to, kar ji je bilo odvzeto na vplivnosti tega sveta!

Plejada velikanov srca, ki povrh še — vsaj nekateri med njimi — zmedejo pozitivistično objest stoletja z vrsto presenetljivih karizem, ki so se dotlej zdele zakopane v plesnobo srednjeveških legend!

Jožef Cottolengo, Janez Bosco, Gemma Galgani, Janez Vianney, Bernardka Soubirous, Terezija Martin, pri nas pa Slomšek in Baraga.

Končno ,s Pijem X., séde svetost na sam papeški prestol.

Kdo bi si bil tedaj mislil, da bo čez pol stoletja sédel na isti prestol človek — Angelo Roncalli, ki ga bo s svojim človeškim čarom še prekosil?

In nova iznajdba, televizija, je poskrbela za temeljito korekturo v zavesti milijonov, za katere je bila svetost dotlej združena s priokusom žaltavosti: na televizijskem zaslonu se je pokazala kot to, kar preko vseh predsodkov dejansko je — namreč poveljučana človečnost.

Ne more biti dvoma, da ta živi velec udarja naprej tudi v naš okuženi atomski tolmun, morda v mogočnejšem slapu kakor kdajkoli!

Judovska ali rimska, fevdalna ali meščanska, režimska ali protirežimska ostaja Cerkev proizvajalka svetega.

Drugo vprašanje je seveda, kako je z mogočnostjo plasiranja tega artikla v človeški družbi, v naši potrošniški družbi še posebej. Kakšne so vsaj na videz kristjanove šanse v njej, za to mu zadostuje že bežen pogled na celulozno demonijo, s katero streže povpraševanju te družbe katerikoli časopisni kiosk. Pravzaprav mu je že dovolj vdihniti zrak, ki ga obkroža, to mešanico seksa, bencina, nasilja, brezupa. A da je prav ta naš masificirani, tehnizirani, seksualizirani človek na svojem zadnjem dnu lačen svetega, to dokazuje prav ekstaza, s katero se je zagledal v človeški lik Janeza XXIII. To dokazuje intenzivnost, s katero je prisluhnil v bistvu sve-

lostnemu sporočilu, ki je v romanih Aleksandra Solženicina. To dokazuje rastoče občutje absurda, ki se izceja iz naše konzumistične stiskalnice, čimbolj jo nalagamo...

S tem, da Cerkev naprej streže svetu s svetostjo, mu dejansko streže s hrano, ki je je najbolj potreben. Z moko, brez katere dejansko vsi mlini progressa meljejo v prazno. Barbarstvo je lahko konec koncev tudi računalniško.

Kljub temu pa je danes človek le tam, kjer je. In staviti vse šanse na takšno ali drugačno prestrukturacijo vidne Cerkve more biti za kristjana v tej objektivni situaciji le brezupno početje. Še tako idealna prestrukturacija vidnega organizma Cerkve ne bi mogla na primer zaustaviti statistične krivulje, ki ob demografski eksploziji poriva krščanstvo v čedalje večjo manjšinskost. Ne bi mogla zaustaviti diaspore, v katero kristjani gredo tudi v tradicionalno krščanskih deželah. Prav tako ne bi mogla zaustaviti poplave desakralizacije, ki gre čez planet.

Vse kaže, da je zunanja struktura Cerkve — ta vidni krov nad vodami — manj pomembna, kakor si utegne kristjan v svoji prenovitveni volji predstavljati. Morda pa je to, kar je vidno nad gladino, komaj kaj več kot znamenje v primeri s tem, kar nevidno plove pod gladino. In, končno, spreminjajmo to strukturo, kolikor hočemo, njen nosilec bo tako in tako ostal človeški element, v svoji neizpremenljivi krhkosti.

S tem sestopamo s krova strukture na ledeno goro misterija.

To je sestop, ko neverni kristjanu ne more več slediti, ker gre za pot v nevidno, v podpalubje čiste vere. Kar namreč v trupu misterija zaznava sam, tega ne zaznava s kakšno posebno človeško telepatijo, ampak z radarjem, ki ga je vanj vgradila milost — z radarjem vere. Šele na tem zaslonu lahko uvidi misterij Cerkve.

Misterij Cerkve!

Nekaj, kar presega menjave vatikanske diplomacije, pretežno pastirsko ali ideološko usmerjenost raznih pontifikatov, avguštinovski ali tomistični timber krščanske teologije, večjo ali manjšo ustvarjalnost krščanske umetnosti, večjo ali manjšo konservativnost krščanskih političnih gibanj.

Na zaslon tega milostnega radarja se kristjanu mečejo obrisi nečesa manj minljivega: sama večnostna struktura Petrove ladje.

Krmilo, v svoji zajamčeni nezmotljivosti, zakaj za njim stoji Duh, v nenehnem binškoštnem vetju.

In naj je kristjan še tako kritičen do smeri plovbe, bo mogel gledati tja gor na komandni most le s spoštovanjem, z Dantejevo „*la reverenza delle somme chiavi*“, s spoštovanjem do najvišjih ključev.

To nima nič skupnega z malikovanjem papeža. To ne izključuje niti kritičnosti, da bi si današnji katoličan želel na primer pri Gregorju XVI. manj panike pred modernim svetom, pri Piju IX. manj

navezanosti na papeško državo, pri Piju X. manj trdote do modernizma, pri Piju XI. večje udržanosti do Mussolinija, ali pri Piju XII. manj antikomunizma. Toda še tako poudarjena neodvisnost duhá ne bi smela vzeti katoličanu temeljne simpatije, s katero mora gledati na tistega svojega starejšega brata v veri, ki mu je naložena odgovornost za Petrovo ladjo. Če mu je ljubezen zapovedana celó do sovražnikov, si je težko razložiti, kako more imeti za papeža vnaprejšnjo rezervo, če ne odpor.

Tudi v tem primeru brez vere ni kaj. Kaj pa je papež, če pogledamo nanj z nekrščanskimi očmi?

Nič več kot predstavnik neke eksotične dinastije, ki se je po kdove kakšnem čudežu prebrodola mila čez dva tisoč let evropske zgodovine, z določenim vplivom na eno od konfesij modernega sveta. Predstavnik nekakšnega ideološkega kalifata. Dekorativna znamenitost v galeriji zahodnoevropske civilizacije. V belo oblečen starec, ki si z obiskom pri njem lahko privoščiš uro eksotičnega protokola, če si državnik na prehodu skozi Rim. Človek, ki ob njegovi omembi vpraša Stalin z nasmeškom: „S kolikimi divizijami razpolaga?“

Katoličan, pa naj bo še tako alergičen do mita, gleda na to, kar je onkraj takšne predstave: zanj je to le neumrljivi Peter, krmar proti obali večnosti.

Alojz Rebula

Znanost in tehnika v nauku Janeza Pavla II.

Napredek znanosti in tehnike je imel v preteklosti velik vpliv tudi na kulturno življenje človeštva in ga ima tudi dandanes, kar se še posebej opaža v deželah v razvoju. Tehnika, ki je znanost, aplicirana v praksi, hoče nadomestiti dosedanjo vrednostno lestvico z novimi vrednotami, ki pa ne nudijo človeku potrebne življenjske orientacije in trdnosti, kakor so jo nudile prejšnje.

Nihče ne more zanikati, da znanost in tehnika nista pomagali človeku k napredku, razširjenju obzorja in tvarnemu blagostanju, a sta si ga istočasno podvrgli, ponekod tudi prisilili v hlapčevsko službo. Ta trda realnost ne izhaja iz narave znanosti in tehnike, ampak ker sta pri svojem širjenju, študiju in aplikaciji spremljani z določenimi ideološkimi sestavinami (E. Brovedani, Giovanni Paolo II. e la scienza, *Aggiornamenti sociali*, št. 9/10, 1983, str. 579). Zaradi ideoloških spremljevalcev prideta tudi večkrat v nasprotje s krščanskim verovanjem.

Vprašanje ni novo, nanj je opozoril že apostol Pavel v prvem stoletju naše dobe pri svojem apostolskem delovanju v Atenah. Pozneje so še znane diskusije v 16. stoletju zaradi Kopernikove teori-

je vsemirja in še pozneje zadeva Galilea Galilei.

Znanost

Ta vprašanja ima stalno pred očmi tudi papež Janez Pavel II. že od začetka svoje apostolske službe. Do maja preteklega leta mu je posvetil 60 govorov, nagovorov in pisem (Istotam, str. 596—597). Njihova vsebina je raznolika, vedno primerna poslušalcem ali naslovnikom. Že v svoji prvi okrožnici „Človekov odrešenik“ uči, da mora biti znanost podvržena etiki (tč. 15, 16). To je ponovil tudi v poznejših govorih v Organizaciji združenih narodov in v UNESCO.

Znanost lahko prinaša tudi dandanes komplikacije teološkega značaja. Zato je že od vsega začetka pokazal veliko zavzetost, da bi se pozitivno rešil spor, povzročen z obsodbo Galileia.

V apostolski konstituciji *Sapientia Christiana* (1979.), v kateri govori o poslanstvu univerz in teoloških fakultet, priporoča, da se naj pri iskanju znanstvenega napredka vedno upoštevajo razodete božje resnice. Odsvetuje postavljanje umetnih razdalj med tradicijo in vero na eni, ter tehniko in znanostjo na drugi strani. V

skladu z dogmatično konstitucijo 2. vatikanskega cerkvenega zbora uči, da božje razodetje ne vsebuje nobene znanstvene teorije o vse-mirju in da pomoč ter razsvetlje-nje sv. Duha ni namenjeno za jamčenje nezmotljive razlage fi-zične realnosti sveta.

Papež pogosto obravnava odnos med vero in razumom, med racio-nalnim spoznanjem in verskim živ-ljenjem. Ta skrb je podobna Psal-mistovi, ko pravi: „Moje solze so mi postale vsakdanji kruh, ko mi neprestano govore: Kje je tvoj Bog?“ (Psalm 42, 4).

Te problematike se je ponovno dotaknil ob obisku v Nemčiji v kölnski katedrali, ko je govoril študentom in znanstvenikom. Pri-poročal jim je tudi, da naj iščejo nov humanizem, na katerem bo slonela prihodnost tretjega tisoč-letja. Vera ne nudi virov za znan-štveno raziskovanje, kot to najde-mo pri znanosti, ki sloni na racio-nalni metodologiji in ji večkrat manjka objektivnosti, kar povzro-ča nerazumevanja in konflikte z resnicami vere.

Največja naloga znanosti je, da vedno in povsod išče resnico (v na-govoru znanstvenikom 10. 5. 1983). Predvsem se pa ne sme pozabiti, da znanstveni razum ne zadovolji nikoli vseh potreb človekovega spo-znanja, ker lahko nudi samo del resnice, nikoli pa celotne.

Tehnika

Znanstveni napredek je gotovo ena največjih pridobitev in dosež-

kov človekovega razuma. Tehnika je njen otrok in sta neločljivo po-vezani. Pri znanosti gre za napre-dek spoznanja, tehnika pa vse to spreminja v objekte in dobrine, ki bi naj služile človekovim potre-bam in namenu. Enako kot zna-nost tudi tehnika ni nevtralna do vsakokratne politike in družbene ureditve. More postati tudi objekt političnih in gospodarskih manipu-lacij z namenom, da si podvrže in zaslužni človeka. V praksi nekate-ri pospešujejo tehnični napredek zaradi napredka, drugi ga hočejo postaviti izključno v službo gos-podarstva in tako doseči čim večji dobiček, tretji ga hočejo uporabiti kot sredstvo za nadvlado, nasilje in oboroževanje za uničenje člo-veštva (v nagovoru znanstvenikom univverz Organizacije združenih na-rodov leta 1983).

Prihodnost človeštva je vedno bolj negotova, v nevarnosti. Papež prosi znanstvenike, da naj študira-jo etična vprašanja v sodobni teh-nološki družbi. To važno nalogo že opravlja neko število znanstve-nikov, a ga je treba podvojiti, ker je vprašanje tesno povezano z upo-rabo naravnih dobrin in tehnike v miroljubne namene in za napre-dek narodov (istotam).

Tudi v kulturi, ki je vedno bolj podvržena vplivu tehnike, mora ostati človek svobodno bitje. Ta ne sme biti nikjer in nikoli priza-deta. Storit moramo vse, da bo tudi tehnološka družba nudila člo-veštvu čim več resnične svobode. Imperativ naše dobe je, da je teh-

nika vedno in povsod podvržena etičnim načelom, katera morajo postati temelj vsake resnične in znanstvene politike, ki išče resnično dobro človeštva. Nujno je, da se začne z moralno obnovo s pomočjo vseh talentov in energij, ker le tako bodo znanost-tehnika -vest služile resničnemu dobremu človeške skupnosti (v nagovoru Papeški akademiji znanosti in umetnosti 9. 10. 1982).

Moč ali modrost je večna moralna in duhovna dilema sodobnega človeštva. V izbiri, za kaj se odloči, se pokaže njegova sposobnost odgovornega odločanja. S to odločitvijo pokaže, če je resnično dorasel nalogam dobe, v kateri živi, pokaže tudi, da hoče biti resnično svoboden. Obenem je tudi pokazatelj zrelosti, ki jo je doseglo človeštvo. Od tega je odvisno tudi dejansko uresničenje upov in pričakovanj vseh, ki si želijo mir in bratstvo med narodi.

V tej tehnološki civilizaciji, ki večkrat preživlja dramatične dne-

ve, hoče biti Cerkev nosilka upanja in zaupanja sodobnega človeka, ga usmerjati, da išče z njeno pomočjo in izkušnjami, ki so sad potrpežljivega dela in čakanja skozi več stoletij, pravo pot za razvoj in napredek znanosti in tehnike. Vedno mora ostati nedotaknjena človekova pravica do resnične svobode in mu morata pomagati do večje popolnosti (v nagovoru znanstvenikom Organizacije združenih narodov).

Že teh nekaj misli, povzetih iz papeževih prizadevanj, nam pokaže njegovo veliko skrb za človeka v sodobni družbi. Politične sile, ki prevladujejo v sodobnem svetu, hočejo znanost in tehniko izrabiti v osvajaalne namene in uničenje človeštva. To dokazujejo z nebrzdanim oboroževanjem in biološko genetičnimi poskusi ustvariti človeka sužnja.

Avgust Horvat

Svetoletno romanje Slovencev v Rim

Slovenski škofje so organizirali skupno romanje v Rim v okviru izrednega svetega leta.

Romanje je bilo od 22. do 26. februarja. Poleg vseh slovenskih škofov se je romanja udeležil tudi beograjski nadškof Slovenec Alojzij Turk, blizu 70 duhovnikov in okoli tisoč vernikov iz Slovenije. Organizacijo romanja je prevzel tednik „Družina“. Vseh romarjev je bilo nad 1200: okrog tisoč iz Jugoslavije, drugi na iz Koroške in Primorske, iz Nemčije in iz drugih dežel. Iz Slovenije je moglo potovati toliko rojakov, ker je režim ukinil pogoje za enkratno potovanje v letu čez mejo.

V četrtek 23. februarja so romarji čez dan obiskali Slovenik, zvečer pa se udeležili svetoletnega duhovniškega romanja v baziliki sv. Petra. Papež je somaševal s 4000 duhovniki, med njimi tudi vsi navzoči slovenski duhovniki. Slovesnost je trajala 2 uri in pol. Papež je v govoru poudaril, da je duhovnik Kristusov namestnik in da deluje „v Kristusovi osebi“, da današnji svet potrebuje duhovnika, zato ker potrebuje Kristusa. Pred sklepnim blagoslovom je papež pozdravil v več jezikih. Slovensko je povedal takole:

„Z velikim veseljem pozdravljamo med nami številno skupino slo-

venskih duhovnikov, ki spremljajo svetoletno narodno romanje v Rim. Po njih naj dosežejo naše želje vsega dobrega vse sobrate, ki se niso mogli tudi sami romanja udeležiti.“

V petek 24. februarja so si romarji v dopoldanskih urah ogledali cerkev sv. Petra, po enajsti uri pa so šli v avdienco v dvorano Pavla VI. Dvorana je odmevala od slovenske pesmi, od ljudske in zborovske verske pesmi. Z romarji je bil tudi zbor Consortium musicum in kvintet Gorenjci. Papež se je po prihodu najprej pozdravil s škofi, medtem pa je Consortium musicum pel Kimovčevo Ti si Peter Skala. Potem je papeža nagovoril ljubljanski nadškof Šuštar. Po pozdravu je nadškof Šuštar povedal, da so prišli na svetoletno romanje, da izpovedo svojo vero in obnovijo svojo zvestobo Cerkvi. Izrazil je tudi upanje, da bo sveto leto poglobilo v slovenskem narodu vero in krščansko življenje, pospešilo proces za beatifikacijo treh velikih slovenskih škofov: Friderika Barage, Antona Martina Slomška in Janeza Gnidovca in da bi mogel sv. očeta kmalu pozdraviti v Sloveniji.

Papež je nato v slovenščini povedal misli, ki jih objavljamo na straneh 194-5 te številke DŽ.

Po govoru, ki so ga rojaki pozdravili z navdušenim ploskanjem, je papež nagovoril še italijansko skupino invalidov iz škofije Vercelli, vsa dvorana je zmolila očenaš in papež je skupaj s slovenskimi škofi romarje blagoslovil. Z romarji se je potem rokoval, pozdravljal, hvalil pevce, blagoslovil križ, ki bo ostal v Sloveniku za spomin na vseslovensko romanje v letu odrešenja.

Prva skupna sv. maša je bila v baziliki Marije Velike. Somaševanje je vodil koprski škof Jenko. V homiliji je spomnil romarje, da je v tej baziliki papež Hadrijan položil na oltar bogoslužne knjige v slovanskem jeziku, ki sta jih

leta 867 prinesla v Rim sveta brata Ciril in Metod. V tej cerkvi so bili posvečeni v duhovnike Metod in nekateri njuni učenci.

Soboto 25. februarja so porabili za ogled rimskih bazilik in drugih znamenitosti, popoldne pa so imeli sv. mašo v baziliki sv. Pavla zunaj obzidja. V nedeljo 26. februarja so se udeležili slovesne maše v baziliki sv. Petra, ki jo je ob somaševanju slovenskih škofov in duhovnikov ter duhovnikov drugih narodnosti vodil kardinal William Baum, prefekt kongregacije za katoliški pouk. Med mašo je prepeval Consortium musicum pod vodstvom duhovnika dr. Mirka Cudermana Mavovo latinsko mašo v čast sv. Vincenciju in še nekatere druge pesmi. Po italijanski pridigi je slovensko spregovoril metropolit Šuštar. Po maši pa so se romarji odpeljali proti domovini.

Med romanjem v Rimu je veliko pel Consortium musicum pod vodstvom Mirka Cudermana. Najprej v Sloveniku pri odprtju in otvoritvi novih prostorov, v četrtek zvečer pa je v apsidi bazilike sv. Petra pred papeževo mašo in med nje zapel Hladnikovo Je mrak končan, Foersterjevo Večerni Ave in Mavovo O kam, Gospod. Za petkov večerni nastop zbora so pripravili dvorano v palači Cancelleria Apostolica v mestnem središču. V prvem delu koncerta so predvajali kratek pregled sakralne glasbe od 15. stoletja do danes, v drugem delu pa podobno vzporednico skozi slovensko cerkveno glasbo. Važno je bilo tudi njegovo sodelovanje

Vinograd pod Triglavom

V okvir slovenskega svetoletnega romanja v Rim je spadala tudi slovesnost v papeškem zavodu Slovenik. Z mašo, ki jo je vodil nadškof Šuštar, so 23. februarja 1984 odprli in blagoslovili prenovljeni del hiše; lepo urejene prostore za knjižnico, večjo dvorano, družabni prostor in več sob za romanje. Ob škofih so somaševali še mladi slovenski duhovniki, ki jim hiša daje zavetje in jim omogoča študij v Rimu, vodstvo Slovenika in še nekateri slovenski duhovniki, ki živijo v Rimu. Vseh romarjev ni bilo mogoče za to priložnost pripeljati v Slovenik, ker bi bilo premalo prostora, pač pa jih je prišlo kakšnih 120 in ti so zastopali vso slovensko skupino. Drugi romarji so si Slovenik ogledali kasneje.

V priložnostnem govoru je nadškof Šuštar orisal pomen Slovenika, tega doma vseh Slovencev ob središču krščanstva. V prvi vrsti je namenjen tistim slovenskim duhovnikom, ki jih njihovi škofje pošiljajo v Rim nadaljevat študij. Potem je to hiša, kjer lahko skupine slovenskih romarjev lahko najdejo prijetno in domače zavetje. V Sloveniku se tudi srečujejo in križajo pota rojakov iz matične domovine, zamejstva in zdomstva. Prijeten sprejem nudi v Sloveniku njegov rektor dr. Maksimilijan Jezernik. Objavljamo slavnostni govor, ki ga je imel tržaški pisatelj Rebula ob otvoritvi Slovenika pred dobrimi 10 leti.

Stvar, zaradi katere smo se danes zbrali tukaj v Rimu Slovenci z vseh koncev sveta v množičnem zastopstvu vseh treh Slovenij, matične, zamejske in zdomske, nima kaj ne s politiko ne z gospodarstvom in navsezadnje niti s kulturo. Ta stvar se, čeprav nujno teži v sociološko izraznost, bistveno situira na neko drugo raven:

.....

pri petkovi avdienci in med kano- nično svetoletno mašo v baziliki sv. Petra v nedeljo ob desetih. Dopr- vršeno petje je vsakokrat csvojilo in navdušilo publiko.

na raven duhovnega, še več, ne- vidnega. To je vera, po kateri vidimo vesolje in zgodovino zajeta med Alfo in Omega, ki je Bog, stvarnik vsega vidnega in nevid- nega. To je vera, po kateri vidimo v trenutku časa nastop njegovega Sina, Jezusa Kristusa, umorjene- ga in od mrtvih vstalega, prihod- njega sodnika. To je vera, po ka- teri vidimo v Cerkvi dedinjo nje- govega Duha in hraniteljico nje- govega odrešenjskega premoženja. Z eno besedo: kar nas danes zdru- žuje, se prvenstveno situira na tisto nadizkustveno raven, kjer v podzemlju časa struji edino res-

nična zgodovina: tista zgodovina odrešenja, ki ji ni za cilj takšna ali drugačna optimalna ureditev tega našega človeškega planeta, ampak novo nebesno telo, v sijaju novega stvarjenja.

Vendar ta nevidni veletok teče skozi prostor in skozi čas, skozi civilizacije in režime, skozi kulturne atmosfere in tehnične standarde. In če po eni strani prestreza človeka v sferi njegove najtišje intimnosti, v njegovi vesti, ga po drugi strani nujno zajema v njegovi vsakokratni časovni in prostorski inkarnaciji. Človek je potopljen v nevidno z vso veličino in vso tragiko svojega človeškega pogoja, v identiteti svojega spola in svoje narodnosti, svojega enkratnega spopada z usodo. Sama Beseda, ki je meso postala, je hotela postati meso v vsem, razen v zlu. In isti Kristus, ki je postal človek, moški, Jud, tesar, popotnik, propovednik, zdravitelj, družabnik, hoče od svojih učencev, da odživijo njegovo sporočilo v polnem zajetju svojih živih dni: da na morju zgodovine niso turisti, ampak ribiči. Od kristjana hoče njegovo ime in poklic, njegovo celostno angažiranost v vinogradu, kamor ga je poklical. Gospodar je, ki bo spraševal ne samo po delih, ampak tudi po glavnici, ki je bila vsakomur izročena: dva talenta za enega in štiri za dva.

Tisoč dvesto let je, kar je bil njegov vinograd zasajen v zemlji pod Triglavom: vinograd za večnost, ki naj bi njegovo trtje rodilo med vsemi krščanskimi vini e-

nega, ki bi nezamenljivo nosilo v sebi okus in barvo zemeljskih plasti med Muro in Jadranom, med jezери Koroške in med gozdovi Dolenjske: enkratno krščansko vino naroda, ki ga je zgodovina. ta božja upravnica, krstila za Slovence.

Mladike z oglejskega juga in s salzburškega severa niso bile zasajene v prst, ki bi lahko rodila kakšen peneč krščanski šampanjec. To ni bilo pobožje, kjer naj bi se v sproščenem vseobjetju oglasila Frančiškova Pesem soncu, kjer naj bi se krščanska zavest pognala v Božanske komedije in Summe, kjer naj bi v zmagoslavju snovi zasijali Reimsi in Chartresi. To tudi ni bilo področje, kjer naj bi dozorel s svojo mistično slavo kakšen Janez od Križa ali kakšna Terezija iz Lisieuxa.

Vinogradu pod Triglavom takšen razmah ni bil usojen. Pretesna je bila gorica, na katero je bil zasajen, nasuta s prodrom ubogih, odprta pohlepu vetrov od vseh strani. To ni bila mastna prst v senci dvorov, ožarjena z epopejo trubadurjev in križarjev, z bliščem srednjeveških univerz in renesančnih galerij. To je bil vinograd za odrinjence od mize zgodovine: za tlačana, ki mu je bilo tisoč let vedriti v Svetem rimskem cesarstvu nemške narodnosti, podložniku tujemu velikašu, ki iz svojega sociološkega obupa ni imel drugega izhoda kakor v punt: v punt z vilami in s cepci, ne za kakšno višjo idejo, kakor je odmera davkov na sol in na

svinjino. In zato se je moglo vino tega vinograda navzeti iz svojih strpinčenih tal samo reznega okusa križa. Najpristnejšega, naposled, če vzamemo evangelij za to, kar je. Saj je bil evangelij prinesen najprej zanje, za odrinjence in razdedinjene, za najmanjše po merilih tega sveta.

Položen v to reber siromašnih je ta božji nasad imel tudi najmanj pogojev, da zdivja, kakor se je kdaj zgodilo v drugih večjih krščanskih občestvih, v cezaropizem, v družbeno dekoracijo ali celo v zakamuflirano poganstvo. Za takšno izroditev sta mu enostavno manjkala ustrezna instrumenta: moč tega sveta in bogastvo tega sveta. Največ, do česar se je slovensko krščanstvo povzpelo skozi stoletja v svoji vidni strukturi, je bila postavnejša podeželska cerkev in onkraj patriarhalne lipe košatejša farovška zgradba. Slovenska Cerkev je ostala skozi vse čase eminentno ljudska Cerkev. Opornik te Cerkve niso bili niti deželni stanovi. Njen glavni opornik je bil brezimni slovenski človek, ki je izpod svoje slamnate strehe, s svojih lazov in klancev iskal v cerkev na svoj praznik, v svojo šolo, v svojo galerijo, v svojo opero. In tako si je kljub svoji siromašnosti privoščil edinstveno razkošje: da ni opustil skoraj niti enega od tistih blaženih naročij, v katera se je njegova knežja podalpska zemlja odpirala, postavnejšega griča ali razglednejšega gozdnega obronka, da ne bi tam sezidal ene tistih cerkvic, tako

milih in tako možatih, ki so ostale do danes nezamenljiv čar v razvalovanem zelenju slovenske pokrajine.

V tej sociološki skromnosti, ki je do danes ohranila značaj nekakšne ponižne podeželskosti, lahko tudi vidimo vzrok, zakaj je to slovensko krščanstvo prišlo do nas brez vsake fevdalne navlake, tako malo družbeno obremenjeno, s takšno mero ljudske naravnosti in bivanjske prežetosti.

Na plošči, ki je bila vzdana v Slovenik, je omenjena zahvala za dar vere ob 1200-letnici slovenskega krščanstva. To je zahvala vseh nas večnemu Vinogradniku, da je usmeril noge svojih blagovestnikov tudi pod vzhodne opornike Alp, da nam zasadijo Kristusovo trto. V metežu brezupa, ki zasipa svet, sredi natrpanih atomskih skladišč, ob izumiranju voda in gozdov, ostaja drevo križa naša smer in naše upanje: obenem kažipot za večnost in markacija skozi plezarijo časnega.

Ta naš dragi vinograd, ki nosi v svojih grudah znoj Viktorina in Modesta, Mohorja in Fortunata, Barage in Slomška, Gnidovca in Ukmarja, ostaja namreč v času, na svoji tostranski rebri, izpostavljen vsem pomladim in vsem zmrzalom prihodnosti.

Kakšna bo ta prihodnost?

Kristjan se iz svojega večnostnega zaledja lahko zazre v prihodnost povsem demitologiziran, brez eshatoloških iluzij, v trezni odčaranosti človeka, ki na zemlji ne pričakuje niti idejnega osnutka

paradiža, kaj šele paradiž sam. Še več, ki med svojimi delovnimi hipotezami ne izključuje niti dvoma v kakršnokoli boljšo bodočnost. Ki a priori ne izključuje niti možnosti apokalipse, ki je sicer napovedana za poslednje dni. Ves moderni tehnološki optimizem ga ne more zapeljati, da bi spregledal temeljno tragiko, ki seče počez človekovo bivanje na zemlji: tragiko, po kateri ostaja človek po kakršnikoli revoluciji prav tako malo odrešen, kakor je bil pred njo.

Eno je nedvomno: čez svet gre val desakralizacije, kakršnega zgodovina še ni poznala. In nerealno

bi bilo pričakovati, da bo nekaj tisoč kvadratnih metrov slovenskega ozemlja ostala oaza, ki ji bo ta plima prizanesla. Slovenski kristjan mora biti vdan v to, da bo šla v diasporo ne samo vesoljna Cerkev, ampak slovenska Cerkev kot njen del posebej. Zato imamo danes vsaj en nedvomen dokaz v naglem usihanju tistega kmečkega sloja, na katerem je doslej slovensko krščanstvo slonelo, saj se je samo v zadnjem četrtoletju ta sloj skrčil od 50% do 20% celokupnega prebivalstva Slovenije. Iztrgan iz oklepa tradicije, plen urbanizacije in industrializacije, potopljen v potrošniško tehnološko gluhotu, se slovenski človek bliža tisti mejni črti vrednostnega nihilizma, kjer bo krščanstvo moglo obstati samo še kot zavestna izbira proti toku, od ideološkega do bivanjskega. Zmagovati v areni tega sveta je nehala biti krščanska perspektiva, če je že bila kdajkoli krščanska. To se pravi, da bo slovenski kristjan nosilec krščanske prisotnosti v svojem narodu samo toliko, kolikor bo svoje krščanstvo živel, z vsem rizikom osebnega pričevanja. Ali z drugo besedo: kolikor bo njegovo misel in akcijo obvladovalo prvenstvo duhovnega, s katerim je tako nedosežno zaznamoval svojo osebno in kulturno usodo veliki nedavno umrli Jacques Martitain.

Danes vsekakor ve, da ga ta izbira zavezuje za neko temeljno spoštljivost do magisterija in do hierarhije Cerkve. Ta spoštljivost ne izvira iz nekega ozkournega

visenja na kurijalni črki, na tisti črki, ki ni nikoli prevajala niti enega od sedmerih darov Sv. Duha, na Slovenskem prav tako kakor drugje. Ta spoštljivost izvira, če ne vsaj iz prepričanja, da skočiti iz Petrove barke pomeni skočiti v temo, iz ljubezni do Cerkve v njeni božji ljubeznivosti onkraj oseb in struktur. V tej zvezi ni primerneje citirati nikogar drugega kakor samega Janeza XXIII. „Od Cerkve bomo imeli toliko, kolikor bomo Cerkev ljubili.“ Zakaj to ni toliko ljubezen do več ali manj človeško, z drugo besedo mizerno pogojene nadstavbe, kolikor do božjega Duha, ki se je hotel v njej naseliti.

V isti meri krščanska izbira zavezuje proti tistemu žalostnemu farizejstvu, ki omogoča nastopati z eno moralo do Boga, z drugo pa do sočloveka. Etična integriteta na vseh ravneh, od denarja do spolnosti, je danes za kristjana aksiom, če je sploh kdaj bil. Gre za tisto človeško korektnost, etično gosposkost, poklicno solidnost, osebno dostopnost, ki izsiljuje tudi od nevernega minimalno priznanje, da je kristjan to, kar se reče poštenjak.

Toda kristjana v slovenskem prostoru zavezuje še specifična, ki je lastna malemu narodu, ki iz svojega tisočletnega hlapčevanja ni mogel dozoreti v več kot za-kompleksno, preplašeno in labilno narodno zavest. Narodna zavest pri Slovencih je namreč ostala takšna do danes. Kristjan bo v tem primeru v svoji izbiri abso-

luten in v svoji zvestobi nepodkupljiv. Ne morda zato, ker bi bilo narodno čustvo samo na sebi danes, sredi divjanja nacionalizmov, vredno posebnega poveličevanja. Nasprotno, kristjanu, sinu velikega naroda, se bo zdelo danes vredneje svoj patriotizem krotiti v smer čim večje mednarodne odprtosti in vsečloveške univerzalnosti. Toda če gre za mednarodno neobstoje, biološko izkrvavel in naprej krvaveč, kulturno neupoštevani narod, je stvar drugačna. Ne glede na naravni zakonik, kristjana v tem primeru jasno obvezuje sama ideologija učlovečene Besede. Ta je svoj prvi blagor naklonila ubogim, ta je razglasila kraljestvo najprej za male, še več, samo sebe je poistovetila z najmanjšim med svojimi človeškimi brati. Pomislimo zdaj na še trajajoči genocid na Koroškem, na še trajajočo asimilacijo v loku od Trbiža do Trsta.

Zvestoba lastnemu narodu je za slovenskega kristjana več kot civilni imperativ: ta zvestoba prerašča v žlahtnost evangeljske kategorije.

Slovenskemu kristjanu bo torej vera njegovo narodno zavest samo potrjevala z nadčasovno razsežnostjo. Obenem pa jo bo v svoji katoliški veseljnosti varovala pred ozkosrčnim samozatiranjem, pred folklorno zatohlostjo in kulturno provincialnostjo. Krščanstvo torej ostaja za Slovenca alternativa ne samo neke nazorske, ampak tudi kulturne univerzalnosti, in to posebej v času, ko se zdi, da razvrednotenje vsakršnega kriterija

péha slovensko kulturo navzdol v novo folklorizacijo. Če se bo ta proces nadaljeval, bo krščanstvo ostalo tudi alternativa Evrope, alternativa vrednote, alternativa kvalitete.

Slovenik naj daje slovenski krov, slovensko ozračje, slovensko knjižnico mladim slovenskim duhovnikom, ki se bodo tu v večnem mestu z nadaljevanjem svojih študij vzgajali v slovensko svečeniško elito. Danes je v Rimu nič manj kot 108 cerkvenih narodnih zavodov. In če so tu zastopani Armenci in Abesinci, Filipinci in Litvanci, Mehikanci in Ukrajinci, Madžari, in Hrvati, more danes Slovenec ugovarjati ustanovitvi Slovenika samo iz nacionalnega mazohizma. Takšna slovenska prisotnost v metropoliji krščanstva more biti le eno od znamenj naše zgodovinske doraslosti.

Je mogoče danes odvezati duhovnika od tega, kar je njegova slava v naši kulturni zgodovini, da je bil katalizator vseh tistih pobud, ki so naredile iz Slovencev narod? Na institucionalni ravni ga je vsekakor odvezala zgodovina, vsaj v matični Sloveniji. Toda eno je jasno: slovenstvo je tako številčno kakor vplivno, prekrhka entiteta sredi trenja današnjih zgodovinskih prasil, da bi si moglo privoščiti luksuz, da se odpove podpori, ki mu jo lahko nudi slovenski duhovnik. Prav tako si tega razkošja ne more privoščiti slovenska kultura. Če je kultura in ne slepota, si more samo želeti, da bo Slovenik še en pospeševalec

tiste žlahtne tradicije, ki je dala slovenski kulturi Trubarja in Vodnika, Finžgarja in Izidorja Cancarja, Breznika in Šolarja.

Jamstva neke nove duhovne kvalitete Rim sam na sebi seveda ne bo pomenil.

In vendar Rim ni bil za Slovenec samo mesto mnogih visokih nerazumevanj in tudi neapostolskih gluhot. Bil je tudi mesto Hadrijana II., ki je v daljni poltemi IX. stoletja z apostolskim navdušenjem — Laudabunt Dominum omnes gentes — dovolil svetemu Metodu uporabo slovanskega jezika v bogoslužju in pri tem označil za volkove — lupi — tiste, ki bi se tej anticipaciji II. Vatikana upirali. Rim je bil tudi mesto velikega Benedikta XV., ki je ob sami zori fašizma s prav tako apostolsko nedvoumnostjo izrekel svojo besedo v obrambo slovenskih in hrvaških duhovnikov v Julijski krajini, „ki jim je bilo mogoče očitati en sam samcat zločin — pravi dobesedno v svojem pismu tržaškemu škofu Angelu Bartolomasiju z dne 2. avgusta 1921 — da so istega naroda in jezika kakor verniki, ki jim jih je izročila zakonita cerkvena oblast, in da te vernike ljubijo in branijo“. V to mesto so pod fašizmom prihajali slovenski intelektualci, da so drugemu velikemu prijatelju Slovencev, nadškofu Fogarju, prinašali, všita v platnice knjig, zaupna poročila o terorju nad slovenskimi ljudmi. In potem se je še enkrat zvrstil na papeškem prestolu človek Janez XXIII., ki je v svojo

okrožnico Pacem in terris vstavil odstavek o narodnih manjšinah, ki mu ga je ponudila slovenska roka.

Skratka iz tega mesta so prihajale k nam tudi oživljajoče poslanice duha. In za vsakega, ki bo znal dojeti njegovo milostno raz-

sežnost, bo Rim samo pridobitev: in med svoje slovenske brate se bo vrnil bogatejši za novo širino srca in uma, za novo veseljnost.

Naj nam bo torej Slovenik nova žlahtna investicija za čas in za večnost!

Alojz Rebula

*Za mladino
za mladino*

Nadškof Šuštar našim mladim

Slovenska mladina, zbrana dne 10. decembra 1983 na svetoletnem mladinskem večeru verskih pesmi in popevk, je nadškofu dr. Alojziju Šuštarju, slovenskemu metropolitu, poslala božična voščila in pozdrave. Nadškof ji je 25. januarja 1984 odgovoril s temle pismom:

Dragi mladi prijatelji!

Prejel sem Vaša voščila in pozdrave, ki ste mi jih poslali s svetoletnega večera verskih pesmi in popevk v mesecu decembru. Zelo sem jih bil vesel in zbudili

so mi toliko lepih spominov na moj obsk v Argentino, in na srečanje z vami in vašimi starši in učitelji. Pristrčna hvala!

Upam, da ste dobro začeli novo leto in želim Vam božjega varstva in blagoslova. V Sloveniji se Vas spominjamo in smo ponosni na Vašo zvestobo Bogu, Cerkvi in slovenskemu narodu. Ostanite trdni in močni, dobri in pošteni in ohranite lepo in bogato dediščino svojih staršev. Bog bodi z Vami na vseh Vaših življenjskih potih in pridite tudi v Slovenijo pogledat.

Zdravilo proti smrti

Naš župnik je rekel, da sem tisto o stvarjenju sveta dobro napisal, toda pripomnil je, da so druge stvari še veliko važnejše.

„Ti, Tonček, ti! Dobro si branil našo vero, da ne nasprotuje znanosti, da ni nazadnjaška in podobno. Pa si pomislil, da bo marsikdo, ki je prebral tvoje pismo, vprašal, kakšna pa je sploh ta naša vera. Veliko ljudi je ne pozna. Ne predstavljajo si, kakšne koristi bi mogli imeti od nje. Povej jim tisto glavno, tisto, česar nikjer drugje ne morejo slišati in brati. Razloži jim, zakaj se spleča živeti.“

Tako naš župnik. Jaz pa sem mislil, da me bo pohvalil! Zato vam ne bom pisal o tistem, kar sem obljubil (kako je Bog ustvaril Adama), temveč vam bom povedal, kako naš župnik začenja verouk za prvoobhajance iz oddaljenih vasi. V naši župniji je tudi nekaj majhnih vasi, ki so zelo daleč od cerkve. Otroci ne prihajajo v cerkev, zato jih župnik obiskuje. Vsaki vasi posveti po en mesec. Enkrat sem šel z njim. Dogajalo pa se je tole.

Prišli smo v vas in otroci so nas pričakali pred kapelico. Raz-

Prisrčne pozdrave vsem in vsakemu posebej kakor tudi Vašim staršem, duhovnikom in učiteljem.

+ Alojzij Šuštar, nadškof

ličnih starosti so bili, iz vseh razredov osnovne šole.

„Otroci,“ je začel župnik, „ali je bil kdo med vami že bolan?“

Otroci so začeli dvigati roke in vpiti drug čez drugega:

„Jaz.“

„Jaz tudi.“

Eden je prebolel ošpice, drugi rdečke, tretji mumps, četrti oslovski kašelj, nekateri pa kar vse bolezni. Potem jih je župnik vprašal, če so se med boleznijo zdravili. Nekateri so se, drugi ne.

„Poslušajte, otroci, ali imamo zdravilo za vsako bolezen?“ je počasi vprašal.

Neka deklica, za katero so pozneje povedali, da hodi v sedmi razred, je žalostno povedala:

„Za raka nimamo zdravila. Moja mama ima raka in zdravnik pravi, da bo umrla.“

Pred vsemi so se ji udrle solze.

Pretreslo nas je. Vsi smo že slišali za to hudo bolezen, za katero ni pravega zdravila. Župnik je malo počakal, nato pa je nadaljeval:

„Ne bo umrla samo tvoja mama. Tudi jaz bom umrl in ti in ti... vsi bomo umrli.“

Najmlajši so v zadregi vtikali prste v usta, vsi pa smo molčali.

„Kaj bi naredila,“ je vprašal župnik tisto dekle, „ko bi ti povedal, da poznam zdravilo zoper raka?“

Ona se je žalostno nasmehnila in odkimala. Ni verjela.

„Zdravila za rakasta obolenja nimam, imam pa nekaj veliko boljšega. Poznam zdravilo proti smrti.“

Otroci so ga začudeno gledali; sanje oči so jih bile. Neka deklica je rekla:

„Naš očka je pripovedoval mami, kako piše v časnikih, da ne bomo več umirali, ker nas bodo dali na led. Čez sto let nas bodo spet odmrznili in bomo živi in zdravi. Toda mama se je očku smejala. Ni verjela. Tudi jaz ne verjamem.“

Župnik je dejal:

„Otroci, jaz nisem prišel k vam zaradi tega. Niti pojma nimam, kako je treba ljudi postavljati na led. Pa tudi zanima me ne. Pozneje bodo morali ti ljudje seveda umreti in jim vse skupaj ne bo nič pomagalo. Jaz vem za nekaj boljšega. Vem, kaj je treba storiti, da ne bomo nikoli več umrli. Poznam resnično zdravilo proti smrti. Prišel sem k vam, da bi vas o tem poučil. Vsak dan bom prihajal, dokler se ne boste vsega naučili. Na koncu vam bom dal zdravilo. Zdravilo proti smrti.“

Za kapelico je bilo pokopališče. Župnik je pokazal na grobove in govoril:

„Tukaj ležijo vaši rajni. Nekateri so že zdavnaj umrli, še preden ste se vi rodili, drugih pa se še dobro spominjate. Babice, ki so vas pestovale, dedki, ki so vas vodili na polja in v gozdove, vsi ležijo tu. Toda jaz vem, da bodo spet vstali iz grobov, da bodo oživelj in ne bodo nikoli več umrli.“

Otroci so gledali župnika, pa grobove in spet župnika. On pa jim je dejal:

„Tega si nisem sam izmislil. Živa resnica je. To se je zgodilo v Palestini v mestu Jeruzalemu. Nekega človeka so ubili, pokopali, on pa je tri dni po smrti vstal in ni več umrl. Imenuje se Jezus Kristus. Saj ste že slišali zanj. kajne?“

Seveda so slišali. Vedo tudi, kako se imenuje njegova mama. Pa se vseeno čudijo, kakor bi slišali prvič.

„Povedal vam bom, kako je bilo,“ je nadaljeval župnik. „Jezusa so ujeli in ga zelo mučili. Najprej so mu slekli srajco in ga hudo tepli z biči. Na biče so obesili svinčene kroglice, ki so trgale kožo in prodirale do kosti. Tako so mu razmesarili ves hrbet. Potem so ga suvali, brcali in pljuvali po njem. Vso noč so ga tako mučili. Niso mu dali niti piti niti jesti, kri je tekla iz njegovih ran. Na glavo so mu nabili nekakšno kro-

no iz ostrega trnja. Udarjali so ga po njej in trnje se mu je zabadalo v glavo. Potem so ga pribili na dve gredi, ki so ju prekrižali. To se imenuje križ. Jezusa so pribili na križ z velikimi žebli skozi roke in noge. Tri ure je tako visel na vročem soncu. Iz odprtih ran mu je iztekla vsa kri in umrl je v silnih bolečinah. To se je zgodilo pred množico ljudi nekega pomladnega dne ob treh popoldne. Potem je prišel vojak in mu je pred vsemi s sulico prebodel srce. Ljudje so videli, da je iz rane priteklo še malo krvi. Tako so vsi videli, da je mrtev. Izdrli so mu torej žeblje iz rok in nog in ga sneli s križa. Njegova mama Marija ga je vzela v naročje. O njej, otroci, vam bom še pripovedoval, kajti še nihče na svetu ni imel boljše mame. Jezusa so potem zamotali v veliko platno in ga položili v grob. Ker je v Palestini malo zemlje, so grob izkopali v skalo, na vrata pa so zavalili velik kamen.

Tedaj so se morilci spomnili, da je Jezus pred časom govoril nekaj čudnega. Rekel je, da bo vstal iz groba. Seveda mu niso verjeli, toda hoteli so se povsem zavarovati. Grob so zapečatili z uradnim pečatom in predenj postavili vojake za stražo.

Toda vsi varnostni ukrepi so bili zaman. Jezus je v zgodnjem jutru tretjega dne vstal živ in zdrav. Še lepši in krepkejši je bil kakor prej. Pogovarjal se je z ljudmi, jedel in pil.

Zbral je svoje prijatelje — ime-

nujemo jih apostole — in jih poslal po svetu, da bi vsem ljudem prinesli to novico: našli smo zdravilo zoper smrt. Od tedaj apostoli in njihovi nasledniki hodijo po svetu in ljudem pripovedujejo to veselo novico.

Tudi mene je Jezus poslal k vam, da bi vam to povedal. Morate to vedeti, ker bi se brez tega ne splačalo živeti. Jezus nam obljublja, da bomo vsi vstali iz grobov in nikoli več ne bomo umrli. Morate se samo odločiti in vzeti Jezusovo zdravilo zoper smrt. V teh dneh vam bom vse razložil, na koncu pa vam bom dal to zdravilo.“

Otroci so bili silno začudeni. Česa takega jim še nihče ni povedal. Starši so verjetno že kaj slišali, a so pozabili. Toda tega ne bi smeli nikoli pozabiti. Govoriti bi morali o tem zdravlilu zoper smrt. Kdor želi večno živeti, naj pride k našemu verouku. Slišal bo še veliko veselih in razburljivih stvari.

Živko Kustić

v družini

VELIKI SOGOVORNIK

Verjetno imajo kar vse zakonske krize en sam vzrok — pomanjkanje notranjega stika med zakoncema, ki je mogoč le z rednim, odkritim pogovorom o dogajanjih notranjega sveta. Pogovor, pogovor, pogovor — bi morali ponašljati mlajšim in starejšim poročenim. Ljubiti moremo le predmet ali človeka, ki ga poznamo. Tudi pomagati mu ne moremo drugače. Človek človeku ostaja skrivnost, ženska moškemu in on njej celó neznano veselje, ki se mora vedno znova drugemu razodavati. Dopusta za takšno spoznavanje ni, ker se vsak človek, če je normalen, nenehno razvija.

Sodobna hitrica življenja je smrtni sovražnik takega medsebojnega odpiranja, ker to zahteva svoj čas. A kakor obstaja neko delovanje organizma, brez katerega človek umre, tako tudi ni pravega življenja v zakonu, če si zakonca ne poiščeta, ne vzameta, da, kar ukradeta časa za pogovor. Kakorkoli je veliko obveznosti za poročene, je vendar lestvica vrednot teh dolžnosti, ko mora v pomanjkanju časa nižja vrednota odstopiti mesto višji, na primer gledanje televizije skrbi za otroka, ki potrebuje pomoč pri učenju.

Najvišja vrednota poročenih pa je njihovo medsebojno notranje ujemanje, ki je pogoj za pristno ljubezen, a le-tega ni brez odpiranja drug drugemu s pogovorom.

Morda se bo komu zdelo, da vendar vsaj za verne obstaja višja vrednota — Bog. Pa bo kljub temu držalo, da je prva prej omenjena. Brez pristne ljubezni med možem in ženo namreč ne more biti pristne ljubezni med zakoncema in Bogom. Kot otrok doživlja božjo ljubezen skozi izkustvo ljubezni med staršema in skozi ljubezen očeta in matere do sebe, tako zakonca doživljata božjo ljubezen najbolj skozi ljubezen med seboj. Jezus ni zaman rekel, da je druga največja zapoved — ljubi svojega bližnjega kot samega sebe — prvi enaka. Kdo pa je vendar

prvi tvoj bližnji, če ne tvoja žena, če ne tvoj mož?!

Tako smo odkrili zanimivo sorodnost, nenavadno ujemanje dveh odnosov: mož-žena in zakonski par-Bog. In kot smo videli, da ne more biti pristnega zakonskega življenja brez pogovorne zveze med možem in ženo, tako moremo in moramo trditi, da ni ne kristjana ne vernega zakonskega para brez žive, živahne, trajne pogovorne zveze z velikim družinskim prijateljem — Bogom, Kristusom.

Bog je oseba, bitje, ki se želi razodevati in osrečevati vsakega človeka, vsak zakonski par. A za to razodevanje potrebuje pogovor z ljubljnim bitjem, človekom, z ljubljnim zakonskim parom. Ta pogovor je — naša molitev. Veliki sogovornik vernih zakoncev je Kristus. In če smo rekli v prejšnjem razmišljanju, da zakonca pravzaprav nista dober mož in dobra žena, če se ne pogovarjata o svoji notranjosti, ampak le nekakšna tovariš in tovarišica — tako moramo reči, da verni in cerkveno poročeni par pravzaprav ni krščanski par, če se s tistim, ki ga je v zakon s poroko povabil, s Kristusom, ne pogovarja, z drugo besedo, ne moli.

Za mnoge verne poročene ne bi mogli reči, da ne molijo. Saj pri mnogih poznajo molitev pri jedi ali vsaj večerno molitev z manjšimi otroki. Vendar — kot kratek pogovor v nekaj stavkih med možem in ženo ne more nadomestiti daljšega pogovora, tako tudi te kratke molitvice, ki jih izrečemo

večkrat bolj iz navade in brez globlje misli, ne morejo nadomestiti pogovora z velikim Sogovornikom družine — Bogom.

Kako naj bi potem molili, boste vprašali? Kaj bi rekla žena možu, ko bi ji vsak večer prav z istim stavkom povedal, da jo ima rad, z istimi besedami prosil za jutrišnjo uslugo? Človek vedno znova in sproti izbira različne besede v različnih stavkih, da izreče tisto, kar tisti čas čuti in bi rad povedal, posebej če gre za notranje stvari. Ali ni potem čudno, če Bogu, temu velikemu zakonskemu prijatelju, ponavljamo vedno prav iste besede tistih molitev, ki jih znamo na pamet, čeprav so te molitve v sebi lepe? Tudi navajeni smo jih tako, da komaj sledimo mislim teh molitev. Zakaž ne bi Bogu povedali svojih misli, želja, veselja in žalosti s svojimi besedami? Tako preprosto, kot skušamo ob koncu naših razmišljanj reči z usti vas poročenih Bogu to ali ono misel.

Poleg tega je tudi veliko vprašanje, ali vidva kot zakonca, kot mož in žena poznata samo osebno molitev vsakega posebej ter družinsko molitev, ko molita skupaj z otroki — ali tudi zakonsko molitev, ko molita skupaj in drug pred drugim? Ali ni čudno? Mož in žena živita skupaj, jesta skupaj, spita skupaj, vzgajata skupaj, na sprehode gresta skupaj — molita pa vsak zase! Kot se menda sramujemo drug drugemu izreči najbolj notranja doživetja in občutja, a bi bilo za zakonce, kot

zaveze vemo, da ga je Bog naredil iz ila zemlje; nato pa mu je vdihnil neumrljivo dušo. Ustvaril ga je — po svoji podobi (!).

Ali ni že iz tega — bi rekli — na prvi pogled razvidno, da mora pač negovanje človeka zahtevati za njegovo rast in zorenje prav posebnih skrbi in dolžne nege, ko gre za božjo stvar, ki naj zraste v dovršeno bitje — po božji podobi? Ni namreč važna le skrb za človekovo naravno življenje, da se nahrani in razvije le za samostojno telesno rast in življenje. Bog mu je vdihnil tudi dušo. Človek je bil ustvarjen in se je rodil kot razumno bitje, ki ima telo in dušo. Ne more biti tedaj le govora o telesni vzreji; gre tudi za negovanje duše, gre

za njegovo duhovno vzgojo.

In važno je še nekaj. Pomislimo n. pr., kako naglo se spravi na noge piščanček. Komaj je izlezal iz lupine, pa se že prekopicne in postavi na noge; in samo še nekaj trenutkov, pa že začne brskljati s ključkom okoli sebe. Nagonsko poskuša sam pobirati, kar bi mu utegnilo služiti v hrano, čeprav ga tudi koklja še dolgo, cele tedne vodi okoli in ga s kakanjem vabi ter uči, da si pričinja sam iskati in pobirati hrano.

Pa vendar vsega tega negovanja in vzrejanja pri živali niti zdaleka ne moremo primerjati s skrbjo in nego, ki jo potrebuje človek — novorojenček, dete, otrok, dokler ne doraste v mladostnika in zrelega človeka, zmožnega in usposobljenega za samostojno in neodvisno življenje. Koliko let traja in kolikšne nege potrebuje, dokler „se ne postavi na lastne noge“!

Kaj vse mora žrtvovati novorojenčku mamica dan in noč! Koliko mesecev bo moralo preteči, da se bo ta malček ob njeni pomoči prvikrat postavil na nožice! Koliko let bo rasel ob negovanju staršev iz detinstva v otroka in mladostnika, da bo došel do nastopa zrele dobe človeškega življenja!

V okrožnici „Casti connubii“ — o krščanskem zakonu — pravi papež Pij XI. v 16. pogl.: „Nikomur ni namreč neznano, da otrok ne more zadostno zase skrbeti ne le glede tega, kar zahteva naravno življenje, še manj pa glede nadnaravnega življenja, temveč potre-

smo videli, to nujno — tako se sramujemo svojih notranjih verskih doživetij drug pred drugim. A kakor notranja odkritost moža in žene izredno zbližuje njuni duši in telesi, tako versko skupno doživljanje izredno povezuje moža in ženo. Otroci, te velike kopije vas staršev, bodo kmalu čutili, da sta božja prijatelja. Poskusita

nocoj čisto po domače povedati Bogu tisto, kar čutita:

*Jezus, najin prijatelj,
poglej, kakšni nerodi sva.*

*A ti ne potrebuješ visokih in uče-
želiva biti tvoja učenca, | nih besed.
dober mož in dobra žena ter skrb-
Bodi z nama! | na starša.*

Vital Vider

O VERSKEM ŽIVLJENJU IN VERSKI VZGOJI V DRUŽINI

I. ZA UVOD

Vsaka stvar, ki ima v sebi neke vrste življenjsko počelo, pa najsi bo še tako primitivna, potrebuje za to, da svoje početno življenje resnično zaživi in se v njem razvije ter razmahne do polnosti, neke nege, pomoči, oskrbovanja; ta v večji, ona v manjši meri; ena za krajšo dobo, druga za daljšo.

Oglejmo si samo najpreprostejši primer iz rastlinstva! Koliko strokovne priprave in skrbnega posvečanja, koliko brige in negovanja potrebuje preprosta rastlina, da jo iz semena spravimo pokonci in k rasti! Že preje je potrebno rahljanje zemlje, priprava prsti s primernimi gnojili za določeno seme. In ko to vzklije: koliko nege, dokler mlada rastlinica ne vzraste toliko, da si more iz zemlje, iz zraka in od sonca samostojno oskrbovati svoje življenje in življenjsko hrano...

In če se ozremo na življenje v

krogu živalstva! Opazujemo pri živali sami že njene starše, samca in samico! Kako n. pr. že pred leženjem jajčk mladi ptičji par skrbi, da si znese gnezdece! Kako vneto in skrbno prinašata oba izleglim mladičem v kljunčke hrane; kako jih z lastnim perjem varujeta in ogrevata! In — kako celo najkrvoločnejša zver neguje ter hrani in brani svoje mladiče! Joj, kolikokrat bi jo bilo treba staviti v zgled današnjemu „razčlovečenemu“ človeku!...

Človek je pa — krona stvarstva. Kako bi tedaj vprav on ne potreboval zase še posebne, sebi primerne začetne nege in oskrbe, ko pa že pri rastlini in živali vidimo, da potrebujeta za svojo rast predvsem v početku tem skrbnejše in vestnejše nege, čim višji, čim bolj razviti vrsti pripadata!

Človek je pa — na najvišji stopnji stvarstva! Iz božjega izročila v prvi knjigi svetega pisma stare

buje leta in leta pomoči, nauka in vzgoje drugih.“

Pri vsem tem, kakor vidimo, ne gre in ne sme iti samo za otrokovo telesno rast. V njem živi tudi duša, ki mu jo je Stvarnik vdihnil ob spočetju in ji je določeno po telesni smrti — večno življenje.

Ne morejo in ne smejo se starši brigati zgolj za dolžnost, ki jo imajo, da novorojenega ljubljenska pripravijo in vzredijo za krepko in zdravo telesno življenje. Vzporedno so še dolžni, da ga vzgoje v popolnega božjega otroka in dediča nebes, za svetnika — v večnosti!... Koncilaska izjava o krščanski vzgoji pravi v 1. poglavju: „Zato je treba... otrokom in mladim pomagati, da bodo mogli skladno razvijati svoje telesne, npravne in umske sposobnosti...“

Iz teh kratkih besed bi povzeli dve osnovni misli. Zanima nas vprašanje o nalogah in skrbeh staršev za novorojenčkovo dušo, in to v času prvih življenjskih početkov, da — še vse več: o

pripravi na njegovo rojstvo! In na drugem mestu je njegova duhovna rast v detinski, otroški, predšolski dobi, njegova vzgoja v otroštvo božje. Zanima nas vprašanje verske vzgoje naše dece v družinskem krogu, pod domačim krovom, v območju družinskega vpliva.

O tem bi se radi pogovorili to in ono zlasti z našimi mlajšimi bravci, ki si žele ustvariti lastno družinsko življenje ali pa jim družinica že raste in se množi. Naj bi te skromne misli ne samo prebrali, ampak naj bi jim morda bile v pobudo za njihovo lastno osebno razmišljanje in medsebojno razpravljanje, da bi se z vso prizadevnostjo in resnostjo posvečali oblikovanju svoje lastne roditeljske osebnosti pravega krščanskega očeta in prave krščanske matere in se tako pripravljene posvetili z vso požrtvovalnostjo in ljubeznijo svojim otrokom, ki jim jih bo ali jim jih je Bog že dal.

(Bo še)

prof. B. Bajuk

Slovenska ljudska modrost

Kdor se hoče v starosti greti, mora v mladosti za toplo peč skrbeti.
Lepa beseda nikomur ne preseda.

Lepa beseda lepo mesto najde.

Kar danes lahko storiš, ne odlašaj za jutri!

Ni tako grdega otroka, da bi se materi ne zdel lep.

Ko prosi, zlata usta nosi, ko vrača, hrbet obrača.

Življenje lahko razumemo samo za nazaj, živeti pa ga je treba naprej. (Sören Kierkegaard)

IV.

Drugo jutro me je zbudil rahel klic: „Vstati je čas!“ Dan se je komaj delal, ko sem že tičal v obleki. Moje telo je bilo okrepcano, ker sem spal, da cesar bolje ne more.

Spodaj v hiši je že stala skleda na mizi in kmalu je bila zbrana okrog nje družba prejšnjega večera. Da so bili žganci ranega jutra gospodarji, o tem vam ni treba posebej praviti. Mati jih je bila polila z *volovim maslovnikom*, mi mi pa smo komaj čakali, da seže-mo po žlicah.

Volovi maslovník — nemogoča beseda! Pa se je vendar dostikrat spominjam, kadar si kvarim svoj želodec po ljubljanskih gostilnah. Žalibog, tudi ta jed — v pinjeno mleko zakuhana moka — je izginila, in prav milo se mi je storilo, ko sem zadnjič izpraševal poljanska otročeta, pa niti eno ni vedelo govoriti o volovem maslovníku.

Drugače smo jedli v prejšnjih časih, pa smo tudi drugače rasli in dorasli kot zeleni današnji drobiž.

Pred hlevom sva si z Boštjanom, oba goloroka, opasala oselnike ter si snela kose z zida. Liza je prinesla iz hleva posodo penastega, ravnokar namolzenega mleka. Porogljivo se je zasmejala: „Hek!“

Ali njena porogljivost ni segala do mene: ko sem že pohajal visoke šole, nisem smel nikdar lenariti o počitnicah in koso sem bolje poznal nego Justinijanov kodeks! Kosil sem, vozil sem samotěž, in kadar so izostali gnojnarji, sem si moral še celo koš gnoja oprtati ter z njim stokati do strmega laza. To je bilo najtežje delo, s katerim smo si gorjanci svoj kruh pridobivali. Konjiči in voliči, ki so se od tedaj močno zaredili in pomnožili, so tudi gnojnarje odpravili.

Danes smo hoteli kositi otavo

na Mlinšah. Hodeč proti temu travniku, z gospodarjem nisva mnogo govorila. Ker mi ni drugega na misel prišlo, sem vprašal mimogrede:

„Kaj pa Meta? Ali se snubači že oglašajo?“

„Saj je še otročja,“ odgovori oče suhotno. „Posavčev iz Martinovega sela prihaja tja in tja v hišo. No, ne vem!“

„In dekle?“

„Kje naj ve, čemu smo moški na svetu!“

Prav odleglo mi je pri teh besedah, kakor da bi me ta reč kaj brigala!

Ko sva dospela do Mlinš, naju je objelo mlado jutro z nepopisno svojo milobo. Širno se je razprostiral travnik pred nama. Otava je lepo kazala in rožice so cvetele po zeleni tratini, ki se je vlekla skoraj tja do bukovih gozdov zelenega Blegaša. Pajki so bili napredli po travi svoje mreže, na njih pa je ležala rosa v srebrnih kapljah. Oglašale so se ptice, predvsem strnad, ki je neprestano gnal svoj „čer-čer-čer-čeri!“

Vse to je pila duša in kmalu je odmevala od drobnih ptic drobnih glasov.

Postavili smo se v vrsto. Kakih deset korakov od mene se je oglašil Danijel odločno zaničljivo:

„Ali se poskusiva?“

„Se pa!“ odgovorim brez odloga.

Domači hlapec mora kositi naprej in njegova čast zahteva, da ga sokosci ne prekose, ker velja za veliko sramoto, če bi ga kdo

v košnji za seboj pustil. Danijel je mislil, da bo imel z mano lahko opravilo, in zategadelj me je poklical na dvoboj s koso. Tiste čase, drage prijateljice, še nisem bil ta žalostna podrtija, kakor sem danes; žilava moč se je pretakala po mojih udih in nisem se kmalu zbal nasprotnika.

Kosa pa mi v prvih trenutkih ni hotela prav peti in ne dajati pokorščine; brisal sem jo s travo in z oslo sem zvonil po nji.

Že se je zaveselil Danijel:

„Pa počivaj! Že vidim, da nisi od fare!“

Prezgodaj se je veselil poštenjak. Kmalu sem bil v stari vaji; v mogočnih plasteh mi je padala trava in duh sveže zemlje je puh-tel od nje.

Prvi sem prekosil svojo rajdo. Danijel pa je vrgel z jezo koso v travo, da je kar odskočila.

„Boš kosišče zlomil!“ ga je miril Boštjan.

Bilo je dosti smeha, kar je Danijela še bolj razkačilo:

„Nočem več plače! Dobi si novega hlapca, Presečnik! K Domačejkarjevim grem kože past, ker res nisem zanič, če me že vsaka žaba užene!“

Proti devetem sta prišli Meta in Liza.

Izpraznili smo čerfo kislega mleka. Pod streho sem spravlil tak kos črnega kruha, kakor bi ga sedaj s svojim gosposkim želodcem ne mogel pokončati, in naj bi šlo za življenje!

Po končanem tem opravilu je spregovorila Meta:

„Mati je dejala, da naj pride Janez domov.“

Ta Janez sem bil jaz.

„Čemu?“

„Mati pravi.“

„Ne grem!“

K meni se je nagnila in šepnila:

„Pa z mano pojdi! Ti nekaj pokažem.“

„Ker je delavcev dosti, grem.“

Vstala sva, da bi odšla. To je opazil hlapec Danijel in pričel nagajati, kakor smo si svoj čas med seboj nagajali, če sta fantič in deklíč, ko sta še v dolgih srajčicah okrog letala, kazala si prijateljstvo. Danijel je tolkel po svojem šepastem stegnu ter kričal:

„Mož in žena,

žlica masla,

skupaj krave pasla.“

Kaj to maslo in ta krava pomenita, mi še danes ni jasno.

Meta se je ponosno ozrla proti hlapčetu ter siknila: „Švedra!“

Ta pa se je še vedno krohotal ter gonil svojo pesem o maslu in kravi.

„Torej kam?“ sem vprašal.

„Pojdiva do Karlovščice,“ mi je odgovorila. „Jera še živi.“

V vasi na Kalarjevem dvorišču je stal osemletni Kalarjev Lovrica. Nalito polne hlačice ga je bilo in meso je kar viselo od njega. Prvi navihanec je bil med vaškimi otročaji. Komaj je zagledal Meto, se je glasno zasmel in še glasneje zakričal:

„Lisica! hoha! lisica!“

Sedaj pa sem nekaj doživel. Dekle se je pretreslo in sapa je

kar zapiskala iz nje. Bliskoma je bila z roko pri zemlji ter dvignila kamen, kakor ji je ravno pod prste prišel!.

Lovrica je poskušal hitro odkuriti, ali bilo je že prepozno. Meta je z veliko spretnostjo zavihtela svoj kamen ter zadela Lovrico zadaj v tarčico, da je lomil roke ter z največjim tuljenjem zbežal k materi v vežo.

Položaj mi je bil jasen. V vsem našem pogorju ga ni bilo človeka, da bi se mu ne bilo pridelo kako smešilno ime. Zaradi lepih svetlih las je bila Presečnikova Meta „lisica“. In te „lisice“ se ni mogla otresti, ker je javnost opažala, da jo spravlja v največjo jezo.

Hotel sem ji dati nekaj očetovskega pouka:

„Kaj pa vendar počenjaš? Ali je kaj takega spodobno za žensko?“

Šlo ji je na jok:

„Morem kaj, če imam te grde lase?“

Še vedno sem ji hotel biti oče: „Povej mi, Meta, kdaj je naš Blegaš najlepši? Ali ne tedaj, kadar ga objema jutranja zarja? In kdaj ti je Stari vrh najbolj všeč? Ali ne tedaj, če okrog in okrog njega žari večerna zora? Ti pa se huduješ, da si prinesla s seboj na svet zarjo, ki ti noč in dan obseva obraz! Ali sedaj vidiš, kako si nespametna?“

Takrat sva se spustila s pota nizdol na senožeti, ki se po bregovih spuščajo do Karlovaške doline. Po teh senožetih sva hodila že pred petimi leti in že tedaj sta se jih oklenili najini srca.

Takoj pod Jelovim brdom izvira Karlovščica v precej mogočnem tolmunu. V nji se zrcalijo jeseni in nekaj drobnih macesnov, ker je čista kakor kristal. Nato pa šumi po bregu, napravlja majhne, šumeče slapove, ki se zopet nabero v tolmunu, dokler ni med šumom in penami dosežen globoki dol. Po vseh tolmunih pa živi množica črnozelenih postrvi, da voda kar zatemni, kadar pred tabo švignejo pod skalnati rob.

Dolgo je molčala; končno pa je le ponižno spregovorila:

„Ne bom se več jezila!“

Prišla sva do največjega tolmu-
na, ki je tičal nekako v sredi bregov-
govja. Obdajalo ga je gosto jelšje
in to grmovje je ustvarjalo neka-
ko lopo. V to lopo sva se podala
ter sedla na mehko travo. Sedela
sva v senci, a tolmun sam so ob-
sevali sončni žarki. Na suhi veji
nad vodo je čepel debeloglavec,
sivi kačji pastir. Gorkota je pre-
budila iz spanja belega večernega
metuljčka — mi gorjanci bi rekli
motovilčka — ki je tičal pod ze-
lenim listom. Hotel je poskusiti
svoje zaspane moči in vzdignil se
je v topli zrak. Ali debeloglavec
je prežal in takoj ga je pograbil,
da so se bele peruti v koscih usu-
le od drobnega mučenika. Nato je
ropar z oskubenim trupelcem su-
hotno odrčral, da si je drugod v
miru napravil obed.

„Je ga!“ je vzkliknila Meta.
Bele peruti so padale v vodo, kjer
se je takoj začulo pljuskanje. „Je-
ra se oglašá.“

Pristopila je k vodi ter lahko
dvignila roko. Jaz pa sem moral
ostati na svojem mestu. Od tam
sem videl, kako je izpod skale,
okrog katere so se nabirale pene,
priplavala velika postrv, ki je
pljuskala po belih koscih na vodi.

Bila je „Jera“, ki sva jo že
pred petimi leti spoznala!

Prišel je ukaz: „Kobilice lovi!“

Človekoljubno je še dostavila:
„Pa steri glavice, da ne trpe pre-
več!“

In ljubljanski kavalir se je pla-
zil po bregu ter pokorno lovil br-
zoskoke kobilice. Trl sem jim gla-
vice, tako da sem imel v hipu ru-
mene prste na roki. Častite dame,
z otrokom sem postal otrok, nara-
vi sem slonel v naročju, z njo sem
dihal in živel. In prav nič se ne
sramujem povedati vam, da se mi
še danes sanja v dolgi noči, kako
lovim kobilice po travah ob slapih
šumeče Karlovščice.

Prinašal sem jih dekletu, ki je
vsako posebej spustilo v vodo. On-
di se je Jera gostila. Postavila se
je bila ob strani tik curka; kadar
je prineslo kobilico mimo, je že
izginila v nenasitnem želodcu.

Šestnajst po vrsti jih je Jera
pozobala tisto jutro; šele za se-
demnajsto se ni več zmenila, tako
da jo je curek odnesel. Nato je
hotela prebavljati. Splavala je h
koncu tolmu, kjer je ostala. Dr-
žala se je prav pri višini, da ji je
gledala plavut iz vode in da so se
jasno razločevale črne in rdeče
pike. Pri tem je Jera bila mirna,
kakor kos lesa, ki je obstal v mir-

ni vodi, samo včasih je z repkom pomahala in bistri očesci sta se ji svetili kot iskri.

Ko sem pristopil, ni takoj zbežala. Polagoma se je potapljala, zmeraj niže, zmeraj niže, dokler je ni dno vzelo mojemu očesu.

„Tebe se je zbala! Sedaj jih pa nekaj ujamem, če jih hočeš jesti.“

Peljala me je k nižjemu tolmu, ki je bil bolj plitev in katerega so obdajale votle skaline, pod katerimi se ribe rade skrivajo. Ko sva pristopila, se je potegnil temen oblak: toliko se jih je skrilo pod skalo.

In spet sem nekaj posebnega doživel. Vrgla je ruto z glave in odvezala še tisto, ki jo je imela okrog vrata. Pri tem se je sramežljivo obrnila v stran, da bi ne opazil, kar ni bilo namenjeno mojemu pogledu. Vrgla je ruti v travo, a s tem je bilo sramežljivosti v vsakem oziru zadoščeno. Obrnila se je k meni, kot bi imela deset rut okrog vrata; na rokah pa je pričela vihati rokavce. Ko so bili na obeh rokah zavihani, je legla na breg, rekoč:

„Da bi me le kakšna ruska ne uklala!“ V pogorju je ruska to, kar je mravlja v ravnini.

Brez strahu je potem segla pod skalo, in sicer tako globoko, da ji je voda močila zavihani rokavček.

S ponosom je zaklicala: „Jo že čutim!“

Kdor ve postrvi z roko loviti — jaz sem strokovnjak v tem — ve tudi, kako se polasti lovca zadovoljstvo, če je spravil žival pod

skalo v tako stisko, da več uiti ne more.

To zadovoljstvo je občutila tudi Meta:

„Mislim, da mi več ne uide.“

V tej nadi je prišla eni roki še z drugo na pomoč, tako da je imela obe v vodi in pod skalo. Pri tem, ko se je tako pehala za ribo, je nevede dvignila desno svojo nožico. In to precej visoko, da se je pokazala mečica, kakor iz belega kamna izklesana. Bil je pogled, da bi se ga bili sami bogovi razveselili! Da sem ga bil tudi jaz vesel, mi lahko verjamete; a verujte mi tudi, drage prijateljice, da me niti senca kake napačne misli ni preobdala pri tej deviško-nedolžni nožici, ki se mi je takrat odkrila.

Ali glori je bilo konec. Meta je nekaj zastokala, nato je bliskoma potegnila roke izpod skale in se vzdignila z zemlje. Bila je tako ostrašena, da se ni mogla z mesta ganiti.

„Kaj je?“

Ni mogla odgovoriti, samo z roko je kazala v vodo. Približam se bregu in takoj ga opazim, tistega največjega sovražnika ribiča z roko. Po belem pesku se je bil priklatil od onega brega, vlekkel se je prav ob tleh in malo, trikotno glavico metal tja in sem. Okrog te trikotne glavice je neprenehoma strigel s črnim svojim jezičkom, a po hrbtu je nosil križ v debeli verigi.

Pobegnila je po senožeti navpik. Pri vaški poti na tratini je ležal Kalar. V roki je tiščal odprt

nož in v zemljo suval z njim. Nekaj je grčal in nerazumljivo govoril. Pri najinem prihodu vzdigne glavo:

„Dekle naj gre naprej.“

Očividno je bilo, da hoče z mano govoriti. Meta je odšla, Kalar pa je prišel:

„Jezični dohtar, kaj?“

Pritrdil sem mu. Dolgo je zrl predse.

„Morda mi napišeš pismo za sodnijo, da bi potem človek tisto sam nesel v Loko, kjer bi ga zaprli brez litanij in brez žandarjev. Teh se bojim in nočem, da bi me pred otroki uklepali.“

Gledala sva si obraz v obraz. Precej časa. Nato je omahnil in zopet je sekal z nožem po zemlji. Ko se je umiril, mu rečem:

„Poslušaj dober svet! Krivico si mu delal, Luka, to je ena; in kazen je že šestnajst let lazila za

teboj; vest te je razjedala, in to je hujše od ječe. Ali ni res?“

Samo zajokal je.

„Reci mu, da ti je žal krivice in da naj v božjem imenu pozabi. Boš videl, da pozabi, in vse je izravnano.“

Ker ni bilo odgovora, sem odšel.

Sredi vasi sem Meto dotekel. Mogoče in skoraj gotovo je, da jo je mučila radovednost, kaj mi je Kalar povedal. Vas vsaka bi vprašala po tem, moja deklica pa ni odprla ust — bila je značaj.

Pri Kalarjevi hiši je kazal razmršeno svojo glavo Lovrica izza vogla. Še vedno mu je tičal jok v grlu in čulo se je ihtenje, ko se je drl:

„Lisica! hoha! lisica!“

Meta se še zmenila ni.

Z macesna pa se je še vedno oglašal strnad:

„Čer-čer-čer-čeriii.“

Konkordat med Apostolskim sedežem in Italijo

18. februarja 1984 sta podpisala novi konkordat med Apostolskim sedežem in italijansko republiko državni tajnik kardinal Agostino Casaroli in predsednik italijanske vlade Bettino Craxi. Naslednji dan je sv. oče imenoval podpis konkordata „zgodovinsko dejanje“. Pri konkordatu je namreč šlo za mirno usklajenje medsebojnih interesov Cerkve in italijanske države v duhu italijanske povojne ustave in po smernicah zadnjega vatikanskega koncila ter novega cerkvenega zakonika. Z

Janezom XXIII. bi rekli, da je šlo za „aggiornamento“. Novi konkordat namreč ne odpravlja prejšnjega, temveč ga le dopolnjuje.

Določila konkordata so sedaj skrajšana, obsegajo le uvod in 14 členov ter dopolnilni protokol. Prejšnji konkordat, ki je bil sklenjen leta 1929, pa je obsegal 45 členov. Vendar bistvenih novosti med enim in drugim ni, čeprav novi konkordat ni kopija prejšnjega. Z novim konkordatom je zagotovljena popolna svoboda Cerkve v njenem poslan-

stvu in vodstvu. Nobene cenzure ni od strani države. Zato je Cerkev svobodna tudi pri imenovanju škofov in župnikov. Civilno oblast le obvesti o imenovanju, ni pa več potrebno soglasje vlade oz. **prefektуре**. Drži pa, da župniki ne morejo biti duhovniki, ki niso državljani. Potrjeno je, da pripravniki na duhovski stan lahko zaprosijo za razrešitev od vojaške službe. Glede cerkvenega imetja je določeno, da so nepremičnine, ki služijo za kult in v izrecno verske namene, proste davkov; glede ostalih nepremičnin se pa bosta obe strani še določneje dogovorili. V ta namen je bila ustanovljena posebna paritetna komisija, ki mora v roku šestih mesecev izdelati potrebne rešitve. Z ozirom na poroko ostane dosedanja praksa, novost je le v tem, da se razsodbe o ničnosti zakonskih zvez, ki jih izreče cerkveno sodišče, ne več avtomatično vzamejo na znanje, ampak mora tudi državno sodišče preveriti, ali se razsodba ujema tudi z državnimi zahtevami za ničnost zakona.

Potrjuje se nadalje pravica do ustanavljanja zasebnih šol in njihove enakovrednosti z javnimi šolami. Država priznava veljavnost diplom, ki jih izdajo cerkvene višje teološke šole.

V soglasju z italijansko ustavo in z naukom zadnjega koncila je odpravljen člen, ki razglašala katoliško vero za državno vero. Namesto tega je priznana enakopravnost vseh veroizpovedi.

V vseh vrstah šol od otroških vrtcev do višjih srednjih šol je pa dana možnost verskega pouka, toda

le za otroke tistih staršev, ki bodo ob vpisu otroke prijavili tudi za verski pouk. Pri tem se zdi, da bodo tudi na osnovnih šolah poučevali ta predmet le od cerkvene oblasti potrjeni veroučitelji, dočim je sedaj na osnovnih šolah poučeval verouk učitelj oz. učiteljica; le v provincah stare Avstrije je učil katehet. Naj omenimo le, da ni jasno, ali v nekdanjih provincah Avstrije ostanejo v veljavi posebna določila, ki so veljala do sedaj.

V bolnišnicah, zaporih in pri vojaških silah ostanejo še nadalje kaplani, ki je njih naloga, da skrbijo za verski blagor bolnikov, zapornikov in vojakov.

Končno sta se obe strani domeni, da imenujeta posebno paritetno komisijo za tolmačenje določil konkordata.

Zaključek: Z novim konkordatom se je Cerkev v Italiji odpovedala nekaterim pravicam, ki jih je prej uživala, zato pa je pridobila na svobodi in neodvisnosti zlasti glede imenovanja škofov in župnikov. To ni majhna pridobitev, če pomislimo, kakšne težave so bile ob smrti nadškofa Sedeja v Gorici. Tudi država se je odpovedala nekaterim pravicam, toda pridobila je na svoji suverenosti in avtonomnosti spričo Cerkve.

Priprave za revizijo konkordata so trajale nad deset let, vodile so jih demokršćanske vlade, podpisal pa ga je socialist Craxi, voditelj tiste stranke, ki je ob sprejemu republiške ustave leta 1947 edina nasprotovala.

(Katoliški glas)

KJE JE RAJ

LETO 51

APRIL 1984

POST IN VELIKA NOČ	Velikonočno voščilo DŽ 193 Nedelja — naš odgovor Bogu (2. del post- nega pisma slovenskih škofov za 1984) .. 196 Misli k žalostnemu delu rožnega venca 200 Vladimir Kos: Naš sneg, Prepoznanje, To- kijski pripetljaj 203 Veliki teden v družini (Krščanski zakon) 205 Vstal si od mrtvih (Ljubka šorli) 207 Velikonočno voščilo (A. šuštar, nadškof) 208 „Mir vam bodi!“ (Marija Jelen) 210 Kdo bo nesel kip vstalega Jezusa? (Jože Pogačnik) 211 Željan odrešenja (Ivan Cankar) 215 Vedno enako (Rezi Marinšek) 216 Sveti grešniki (François Clairon) 219
SLOVENSKA CERKEV	Janez Pavel II. Slovencem ob svetoletnem romanju 194 Iz življenja škofa Rožmana (Povzeto po Ko- laričevi knjigi) 224 Svetoletno romanje Slovencev v Rim 232 Vinograd pod Triglavom (Alojz Rebula) .. 234
IZ ŽIVLJENJA CERKVE	O krščanskem smislu človekovega trpljenja (nova okrožnica Janeza Pavla II.) 204 Ladja, z mnogimi morji za sabo (A. Rebula) 226 Znanost in tehnika v nauku Janeza Pavla II. (A. Horvat) 229 Konkordat med Apostolskim sedežem in Ita- lijo (Katoliški glas) 256
ZA MLADINO	Nadškof šuštar našim mladim 240 Zdravilo proti smrti (Živko Kustič) 241
V DRUŽINI	Veliki Sogovornik (Vital Vider) 244 O verskem življenju in verski vzgoji v dru- žini (Božidar Bajuk) 246
LEPOSLOVJE	Cvetje v jeseni (Ivan Tavčar) 249

AÑO 51

ABRIL 1984

Uvoženo iz Slovenije: *M a l o z a š a l o . . .*

Tovariši, ali ste že kdaj slučajno zadeli žebelj na glavo in zakaj ne?

— — —

Vse je v delavskih rokah, kaj pa v žepih?

— — —

Marsikdo se je povzpел na zeleno vejo šele, ko se je vrnil iz gozda.

— — —

Nočemo zgodovine, dokler ne gre do nekateri ven.

— — —

V vojnem času nosijo bojavniki glavo v torbi. Nekateri je še vedno niso izvlekli.

— — —

Standard se nam je zvišal. Še celo resnica ni več gola.

— — —

V partijo sprejemamo delavce, pa ne gre. Kaj ko bi poskusili spraviti partijce v delavstvo?

— — —

Človek se vzpenja vse više, dokler ne pride do dna.

— — —

Ljudstvo vam je omogočilo vse, kar ste mu obljubljali.

— — —

V medicini merijo pritisk z aparatom. Država je šla dlje: z aparatom ga zna tudi povečati.

— — —

Pri meni se je oglasil vohljač. Rekel je: „Bodi danes priden. Utrujen sem, ne morem ti slediti.“

— — —

Biti policaj je poklic. Biti ova-duh pa že konjiček.

„Tine, pripoveduj mi kaj o naju!“

„Berta, imaš čudovito postavo, lepe lase, krasne oči, enkratna usta... Jaz sem pa kratkoviden, skoraj slep.“

— — —

Fant dekletu: „Enkrat moraš zvedeti resnico: naše podjetje je na psu, oče me je razdedinil in jutri nam bodo zarubili avto. Ali me boš imela kljub temu vedno rada?“

„Kajpada, samó strašno te mi bo manjkalo.“

— — —

Kupovavka na trgu: „S čim krmiš te piščance?“

Trgovka: „Zakaj vas pa to zanima?“

Kupovavka: „Ker bi tudi jaz rada shujšala.“

— — —

V gostilni. Gost: „Prinesli ste mi samo pol krožnika juhe.“

„Poskusite jo pa mi boste hvalježni.“

— — —

Sodnik obtožencu: „Včeraj sta vas pripeljala v zapor dva policaja, kajne?“

„Ja.“

„V pijanem stanju?“

„Ja, oba.“

Naročnina „Duhovnega življenja“

je zaradi inflacije

od 1. aprila naprej \$a 750.—

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKI VERSKI MESEČNIK

Izdaja ga konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor. — Odgovorni urednik: msgr. Anton Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Tiska Vilko s. r. l., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA. Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Treeview Dr. Toronto M8W 4C4, Canada. TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina za leto 1984 \$a 550.-. DENARNA NAKAZILA NA NASLOV: Antonio Orehar, Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa eslovena. Editor y director: mons. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. — Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 223.231. — Talleres Gráficos "Vilko" S.R.L., Estados Unidos 425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

